

Rada vysokých škol

BILANČNÍ A HODNOTÍCÍ ZPRÁVA

O ČINNOSTI RADY VYSOKÝCH ŠKOL

LEDEN 2015 – LISTOPAD 2017

OBSAH:

1. Předmluva (J. Fischer)	4
2. Rozsah a zajištění činnosti Rady VŠ (M. Štěrbová, I. Jankovská)	5
2.1 Složení Předsednictva a Sněmu Rady vysokých škol a přehled zasedání ve funkčním období 2015 – 2017.....	5
2.2 Financování činnosti Rady VŠ	6
2.3 Zajištění činnosti Agentury Rady VŠ.....	6
3. Strategie a rozvoj VŠ, Legislativní otázky v práci Rady VŠ (P. Popela, M. Hodulík)	7
4. Ekonomické otázky (L. Valová)	10
5. Internacionalizace (T. Gavalcová)	14
6. Vzdělávací činnost, Etické otázky (P. Sysel, J. Zegzulka)	17
7. Výzkum a vývoj (T. Opatrný, Z. Stuchlík)	20
8. Kvalita ve vysokém školství (J. Talašová, M. Svoboda)	27
8.1 Hodnocení kvality vysokých škol	27
8.2 IPN Kredo	27
8.3 Kvalita VŠ v souvislosti s novelou zákona o vysokých školách	28
8.4 Zohlednění kvality v modelu financování VŠ.....	28
8.5 Hodnocení kvality tvůrčí činnosti v oblasti VaVaI	29
8.6 Hodnocení umělecké tvůrčí činnosti	29
8.7 Studentské evaluace.....	30
8.8 Hodnocení a zajišťování kvality lidských zdrojů na VŠ	30
8.9 Hodnocení a zajišťování kvality v Evropském prostoru VŠ vzdělávání.	31
9. Vysoké školy vojenské a policejní (Z. Kročová)	32
10. Soukromé vysoké školy (V. Čechák)	33
11. Umělecké vysoké školy (B. Chládková)	35
12. Studentská komora Rady vysokých škol (M. Zima)	37
12.1 Úvod	37
12.2 Hlavní oblasti činnosti SK RVŠ	37
12.2.1 Přehled hlavních činností	37
12.2.2 Oslavy Mezinárodního dne studentstva	38
12.2.3 Cena Jana Opletala.....	38
12.2.4 Konference a workshopy pořádané SK RVŠ.....	38
12.2.5 Spolupráce Národním akreditačním úřadem pro vysoké školy	39
12.3 Zahraniční spolupráce	39
12.4 Hospodaření.....	39
12.5 Zázemí a zaměstnanci.....	40
13. Fórum předsedů akademických senátů (J. Skládanka)	41

14.	Splnění programového prohlášení Rady vysokých škol (J. Fischer).....	42
15.	Náměty pro činnost Rady v dalším funkčním období (J. Fischer).....	43

1. PŘEDMLUVA (J. FISCHER)

Rada vysokých škol na sklonku svého tříletého funkčního období tradičně předkládá Bilanční a hodnotící zprávu, v níž bilancuje a hodnotí svoji činnost, představuje témata, která považovala v daném období za významná pro akademickou obec a přibližuje nejen postoj, jaký k nim zaujímala, ale i přístup, jakým k těmto postojům docházela.

Za funkční období 2015–2017 tomu není jinak. V následujících kapitolách se i tentokrát dočtete o problémech, které řešila v posledních třech letech akademická obec prostřednictvím Rady vysokých škol, tedy jednoho z orgánů své reprezentace.

Rada vysokých škol sdružuje necelé tři stovky členů; ti jsou delegováni různorodými vysokými školami (veřejnými, soukromými či státními; univerzitními či neuniverzitními; většími či menšími; univerzálními či zaměřenými na několik málo oborů; působícími ve větších městech či naopak umístěnými tzv. *mimo tradiční centra*). Stejně tak jsou různorodí i členové Rady vysokých škol, včetně odlišného zázemí, kterým tito členové z řad akademických funkcionářů, členů univerzitních či fakultních akademických senátů, vedoucích kateder, profesorů, docentů, odborných asistentů, asistentů, lektorů či studentů disponují.

Najít v takto různorodé společnosti společný názor, který by nebyl jen „nejmenším společným jmenovatelem“ a který by přitom vyjadřoval stanovisko většiny členů RVŠ, není snadnou úlohou; přesto jsme se o její vyřešení pokusili a oproti minulému funkčnímu období jsme častěji posílali ucelená stanoviska oproti pouhým sumářům podkladů získávaných od jednotlivých členů Rady. Společné názory jsme nejčastěji hledali v pracovních komisích a následně v užším či širším předsednictvu. Aktivním členům a zejména předsedům komisí patří za jich náročnou a obětavou práci můj velký dík.

Předsedové komisí měli volnou ruku v organizaci práce své komise, včetně způsobu přípravy stanovisek a návrhů komise. Volnou ruku proto dostali i při zpracování své části bilanční a hodnotící zprávy. Takto sestavená zpráva může na první pohled působit poněkud nesourodým dojmem. Při podrobnějším pohledu však naopak dokumentuje jak zmíněnou pestrost Rady vysokých škol, tak respekt projevený předsedům komisí absencí jakýchkoliv redakčních zásahů do jimi sestavených kapitol.

Nejen ve vysokém školství však platí, že pravomoci mají být neoddělitelně spjaty s odpovědností. Jakkoli je tedy Bilanční a hodnotící zpráva schválena Sněmem Rady VŠ jakožto jejím nejvyšším orgánem, **nesou odpovědnost za formu i obsah jednotlivých kapitol výlučně jejich autoři.**

Rada vysokých škol se stala respektovaným partnerem a její představitelé byli častěji než v předchozím období zváni do nejrůznějších komisí, výborů, pracovních skupin i na nejrůznější jednání a další akce. Dovolte proto, abych závěrem poděkoval členům užšího předsednictva za nesmírně obětavou a inspirativní spolupráci i za časté zastupování Rady na uvedených jednáních. Taktéž upřímně děkuji pracovníkům Agentury za obětavou a spolehlivou administrativní podporu činnosti celé Rady.

Do funkčního období 2018–2020 přeji členům Rady vysokých škol vše dobré.

2. ROZSAH A ZAJIŠTĚNÍ ČINNOSTI RADY VŠ (M. ŠTĚRBOVÁ, I. JANKOVSKÁ)

2.1 Složení Předsednictva a Sněmu Rady vysokých škol a přehled zasedání ve funkčním období 2015 – 2017

V letech 2015 až 2017 bylo v Radě VŠ sdruženo 26 veřejných, 2 státní a 31 soukromých vysokých škol. V roce 2015 zanikla Vysoká škola manažerské informatiky, ekonomiky a práva. V průběhu roku 2016 vystoupily z RVŠ Vysoká škola Karlovy Vary, Literární akademie, Vysoká škola sociálně správní a Institut celoživotního vzdělávání Havířov. V létě 2017 se sloučily Vysoká škola regionálního rozvoje a Bankovní institut vysoká škola do nově vzniklé Vysoké školy regionálního rozvoje a Bankovní institut – AMBIS, a.s. V říjnu roku 2017 bylo v Radě VŠ sdruženo celkem 54 vysokých škol.

V Předsednictvu Rady VŠ bylo v tomto období 56 až 58 členů. Kolísání počtu členů je způsobeno především tím, že nebyl vždy dosažen plný počet 5 zástupců Studentské komory Rady VŠ. Na prvním zasedání Předsednictva nebyli ještě nominováni všichni zástupci vysokých škol.

Počet členů Sněmu Rady VŠ v jednotlivých letech také mírně kolísal. Bylo tomu tak zejména z toho důvodu, že se často měnili delegáti ze Studentské komory Rady VŠ. Průměrný počet členů sněmu Rady VŠ byl v tomto funkčním období 270 členů.

Přehled zasedání

Následující tabulky obsahují přehled o počtech členů předsednictva a sněmu Rady VŠ i o účasti na jednotlivých zasedáních.

Zasedání Předsednictva RVŠ			
Datum	Počet členů	Přítomno	Přítomno v %
8. 1. 2015	48	43	89,58
19. 2. 2015	54	37	68,52
19. 3. 2015	56	37	66,07
16. 4. 2015	56	37	66,07
18. 6. 2015	58	32	55,17
17. 9. 2015	58	32	55,17
22. 10. 2015	58	39	67,24
10. 12. 2015	58	38	65,52
21. 1. 2016	58	39	67,24
17. 3. 2016	57	32	56,14
21. 4. 2016	57	39	68,42
16. 6. 2016	58	37	63,79
15. 9. 2016	55	30	54,55
20. 10. 2016	53	37	69,81
15. 12. 2016	54	32	59,26
19. 1. 2017	54	36	66,67
16. 3. 2017	54	40	74,07
20. 4. 2017	54	31	57,41
22. 6. 2017	54	34	62,96
21. 9. 2017	53	29	54,72
19. 10. 2017	53	35	66,04
Průměrná přítomnost v %			64,49

Zasedání Sněmu RVŠ			
Datum	Počet členů	Přítomno	Přítomno v %
29. 1. 2015	266	184	69,17
21. 5. 2015	276	153	55,43
19. 11. 2015	276	156	56,52
18. 2. 2016	273	144	52,75
19. 5. 2016	273	136	49,82
24. 11. 2016	266	141	53,01
23. 2. 2017	266	151	56,77
18. 5. 2017	266	134	50,38
Průměrná přítomnost v %			55,48

Lze konstatovat, že v prvním roce funkčního období byla účast členů na zasedáních sněmu Rady VŠ nejvyšší, v dalších letech funkčního období docházelo k jejímu poklesu.

Předsednictvo dosáhlo v průměru velmi dobré účasti a na všech řádných zasedáních bylo přítomno více než 50 % členů.

2.2 Financování činnosti Rady VŠ

Činnost Rady VŠ byla v celém průběhu uplynulého funkčního období financována příspěvky vysokých škol podle počtu jejich delegátů v Radě VŠ na základě Smlouvy o sdružení. Výši finančního příspěvku každoročně schvaluje předsednictvo Rady VŠ. V následující tabulce je uvedena výše příspěvku za jednoho delegáta v Radě VŠ v letech 2015 – 2017.

Kalendářní rok	Příspěvek v Kč
2015	9 500
2016	9 500
2017	9 500

Z takto získaných prostředků byl financován provoz Agentury Rady VŠ včetně nákladů za nájem, služby a mzdy zaměstnanců zajišťujících činnost Rady VŠ, činnost Studentské komory Rady VŠ, zasedání orgánů Rady VŠ. Konkretizace skutečných výdajů byla uváděna ve vyúčtování rozpočtu, které bylo Agenturou Rady VŠ každoročně předkládáno Radě VŠ ke schválení. Kromě příspěvků za delegáty musela každá škola počítat s financováním dalších výdajů souvisejících s činností Rady VŠ, kterými jsou především úhrady cestovních nákladů delegátů.

Vstřícný přístup Univerzity Karlovy byl velkou podporou činnosti Rady VŠ, bez něhož by nebylo možné zabezpečit podmínky pro odpovídající reprezentaci akademických obcí.

2.3 Zajištění činnosti Agentury Rady VŠ

Agentura Rady VŠ byla zřízena na základě rozhodnutí rektora Univerzity Karlovy a dohody mezi Radou VŠ, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a Univerzitou Karlovou jako součást Univerzity Karlovy pro zajišťování činnosti Rady VŠ. Je pracovištěm pro poskytování informačních služeb podle § 22 odst. 1 písm. c) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) a čl. 3 odst. 1 Organizačního řádu Univerzity Karlovy, kde je organizačně začleněna. Jejím úkolem v uplynulém funkčním období bylo zabezpečení činnosti Rady VŠ, která je orgánem reprezentace vysokých škol podle § 92 odst. 1 písm. a) zákona o vysokých školách. V souladu se svým hlavním posláním Agentura Rady VŠ uskutečňovala potřebné administrativní, organizační, metodické, ekonomické a kontrolní činnosti.

Na své domovské stránce <http://www.radavs.cz> publikuje Agentura Rady VŠ informace týkající se činnosti Agentury Rady VŠ a Rady VŠ.

V čele Agentury Rady VŠ stojí ředitelka jmenovaná rektorem Univerzity Karlovy na návrh předsedy Rady VŠ. Ředitelka Agentury Rady VŠ je současně i sekretářem Rady VŠ a je schválena předsednictvem Rady VŠ. Ve funkčním období Rady VŠ 2015 – 2017 zastávala obě funkce Marie Štěrbová, jmenovaná do této funkce od 1. května 2015.

Personálně byly úkoly Agentury Rady VŠ zajišťovány jak vlastními zaměstnanci Agentury Rady VŠ v trvalém pracovním poměru na základě uzavřených pracovních smluv, tak pracovníky externími na základě dohod o pracovní činnosti a o provedení práce zejména na zabezpečení ICT Agentury Rady VŠ, provozu www stránek RVŠ a zajištění práce tajemníka SK RVŠ.

3. STRATEGIE A ROZVOJ VŠ, LEGISLATIVNÍ OTÁZKY V PRÁCI RADY VŠ (P. POPELA, M. HODULÍK)

Podobně jako v předcházejících letech, legislativní a strategické témata nastolovaná MŠMT, vládními orgány a vládou ČR předurčila mnohé klíčové oblasti činnosti Rady VŠ v období 2015-2017, protože jejich budoucí dopad na činnost všech vysokých škol bude zásadní. Rada VŠ jim proto věnovala zásadní pozornost.

Z organizačního hlediska Rada VŠ navázala na předchozí dobré zkušenosti a touto problematikou se pravidelně zabývaly dvě pracovní komise (legislativní komise a komise pro strategie a rozvoj), za podpory a spolupráce dalších komisí a mnoha zajímavých se členů jak předsednictva, tak sněmu Rady VŠ. Tato spolupráce obou komisí umožnila posuzovat předložené návrhy jak z pohledů legislativních s důrazem na hájení zájmů akademické samosprávy a autonomie vysokých škol, tak pohledů strategických posuzujících možnosti a podmínky dlouhodobé rozvoje vysokých škol a případná rizika pro tento rozvoj.

Je třeba zdůraznit, že formulovaná stanoviska RVŠ byla inspirována většinovými a významnými postoji akademické obce ČR, které byly osvojeny a předneseny členy RVŠ a po často velmi podrobné diskusi o nich rozhodla opakovaná hlasování na půdě komisí, předsednictva RVŠ a celé RVŠ. Na práci obou komisí se aktivně podíleli všichni jejich členové podle svých časových možností, cenná byla nejen přímá účast na jednáních, ale také náměty tlumočené prostřednictvím e-mailové komunikace. Aktuální informace byly obvykle sdíleny před jednáními sněmu na tradičních schůzkách komisí.

Je třeba vysoce ocenit, že jednání Rady VŠ a jejího předsednictva i některých komisí se pravidelně, aktivně a se zaujetím účastnili vrcholoví představitelé MŠMT, ČKR, NAU, VŠ odborů a pozvání na konkrétní jednání přijímali představitelé GAČR, TAČR i vládní poradci. Lze zdůraznit, že tato vzájemná komunikace byla obvykle označena za přínosnou pro obě strany, dokonce často s blízkými názory na strategické a legislativní otázky nebo případně přinesla pozitivní výsledek jasně definovaných rozdílných názorů.

Z pohledu Rady VŠ se ale ukázalo, že následná implementace výsledků diskusí zřejmě často narážela na jistou svébytnost nižších úřednických a realizačních vrstev uvedených orgánů, která byla zřejmě ovlivněna jejich častou fluktuací, menší zkušeností a individuálním vyrovnáváním se s nabytou mocí a zodpovědností. Těm jsou proto především adresovány kritické části následujících řádků.

Uplynulé funkční období Rady vysokých škol bylo tedy již tradičně ve znamení zvýšené aktivity Legislativní komise a Komise pro strategie a rozvoj RVŠ, které se zabývaly zejména připomínkováním navržených změn ve vysokoškolském zákoně, dále tvorbou připomínek k návazným nařízením vlády k oblastem vzdělávání a akreditacím, připomínkováním vyhlášek MŠMT týkajících se poskytování statistických údajů, nostrifikací a akreditací. Komise také projednaly všechny dokumenty týkající se nově vzniklého Národního akreditačního úřadu a jím vydaných metodik.

Zde je vhodné uvést drobné politování, že přes velmi kvalitní komunikaci mezi představiteli NAU a Rady VŠ, mnohé z konstruktivních a věcných připomínek RVŠ nebyly NAU akceptovány, což se podle názoru členů Rady VŠ, kteří se připomínkování zúčastňovali, bohužel zřejmě odrazilo na složitosti a byrokratičnosti řízení týkajících se akreditací. Rada VŠ se domnívá, že by bylo chybou, kdyby původní idea vyšší autonomie ale i vysoké zodpovědnosti vysokých škol v oblasti akreditací byla postupně zcela zastíněna byrokratickými nároky úředníků a navíc kdyby se naděje na podporu zdokonalování práce VŠ prostřednictvím kvalitní recenzní činnosti zodpovědných odborníků vybraných NAU zvrhla na pro Českou republiku bohužel tak typickou formální kritickou úřednickou kontrolu s cílem selektivně hledat pochybení škol procházejících houštinami předpisů. Kromě zákona o vysokých školách a doprovodných předpisů byly velkým tématem také novelizace zákoníku práce. Poslední z navržených novel byla v mnoha ohledech pro chod a zachování akademického prostředí vysokých škol likvidační. Počítala např. s povinným rozvrhováním pracovní doby akademických

pracovníků, zpřísněním podmínek spojených s poskytováním home office či evidencí přestávek v práci a nočních prací u dohody o provedení práce. Tento návrh čítající celkově cca 100 dílčích úprav nakonec přijat nebyl, a to kvůli proběhlým volbám do Poslanecké sněmovny.

Z dalších projednávaných témat je třeba uvést projednání návrhu nového zákona o podpoře a výzkumu, který byl nakonec po drtivé kritice ze strany RVŠ, ČKR, ale i některých ministerstev a Legislativní rady vlády stažen předkladateli.

Společně s členy ekonomické komise byla legislativní komisí řešena problematika zákona o sběru vybraných dat, který vysoké školy zařadil mezi povinné subjekty a z hlediska administrativy a vykazování přivodil nemalý nárůst administrativní zátěže, a to díky dvojímu způsobu vykazování ekonomických ukazatelů.

Zvýšené ekonomické náklady vysokým školám hrozily také v souvislosti s úpravami autorského zákona a navýšením autorských poplatků. Zákon se podařilo i díky připomínkám RVŠ upravit a zmíněná rizika zmírnit, byť k navýšení nákladů i přesto došlo.

Obecněji řečeno, představitelé Rady VŠ opakovaně a při celé řadě příležitostí upozorňovali na rostoucí byrokratickou zátěž dopadající na akademickou obec vysokých škol v mnoha oblastech jejich působnosti (financování, hodnocení tvůrčí činnosti, projektová činnost, kontrolní činnost, aj.). Byrokratické nároky kladené na členy akademické obce při zhoršujícím se podfinancování vysokých škol hrozí tím, že tvořiví pracovníci VŠ budou převážnou část svého času vyplňovat „nějaké nové“ formuláře a dokumentovat svoji činnost, místo, aby tuto pedagogickou, vědeckou a uměleckou činnost se zaujetím vykonávali.

Je zásadním strategickým úkolem pro budoucí Radu VŠ, aby se dokázala kriticky podívat na hrozbu a riziko vzniku „přeformulářované“ Společnosti 4.0 jak v naší zemi, tak ve vysokém školství. Rada VŠ dosud dokázala poměrně důrazně prezentovat skutečnosti, které akademické obce trápí a brání jim v jejich rozvoji, a v této své činnosti musí co nejučinněji pokračovat.

V akademické obci široce rozšířené pocity frustrace ze zbytečného papírování, které vyúsťují do lidové tvořivosti mnoha i vtipných bonmotů na adresu produkce některých úředníků, není vhodné podceňovat a Rada VŠ jistě bude umět nadále poskytovat tolik potřebnou zpětnou vazbu těm, kteří se za rozvoj vysokého školství v nadcházejícím období budou zodpovídat občanům České republiky.

Jak je již tradicí, vsuňme několik za uplynulé tři roky odposlechnutých citací z akademické obce, které mohou inspirovat ke strategickým a legislativním zamyšlením a přispět k potřebnému vnímání zpětné vazby: „Chcete zvýšit kvalitu vysokých škol? Pokud zrušíte většinu nových požadavků na papírování, jen tím okamžitě znásobíte skutečnou kvalitu skutečných činností vysokých škol.“ „Splňují sami centrální úředníci obdobné nároky na kvalitu své práce, jaké kladou na členy akademické obce?“ „Místo neustálých kontrol a vykazování nechejte lidi na školách nějakou dobu dělat to, co umí. Budete příjemně překvapeni.“ „Chcete zkvalitnit vysoké školy? Postihujte finančně a akreditačně ty obory, které vychovávají autory těchto předpisů.“ „Jsou zde úředníci pro učitele a studenty nebo je tomu opravdu naopak?“ „Kdo koho platí? Občané státní správu nebo státní správa občany?“ „Představuji si, že ideální státní úředník, který se stará o vysoké školství, když se ráno probouzí, podobně jako Ivánek s medvědí hlavou z vánoční pohádky Mrázík, se ptá: „Jaký dobrý skutek pro akademickou obec ČR mám dnes vykonat, abych se zase stal člověkem?“

Z hlediska dalšího strategického rozvoje vysokého školství České republiky, v uplynulém období bohužel významně narostla vnější neurčitost pro strategické řízení jednotlivých vysokých škol. Tato neurčitost byla opakovaně identifikována, zprvu věcně připomínkována, a dále již hlasitěji kritizována. Jednalo se především o oblasti financování (týkalo se pravidel i výše prostředků), projektů (administrativy a termínů) a hodnocení tvůrčí činnosti (nekonkrétnosti a nedostatečných konzultací nové metodiky, hrubých chyb v hodnocení zveřejněném v roce 2017). Související problematika je podrobně diskutována v dalších částech zprávy.

V předešlém odstavci zmíněná neurčitost tak do budoucna ztěžuje implementaci strategických dokumentů MŠMT, které komise Rady VŠ projednávaly. Tyto dokumenty navazující na předchozí dlouhodobé záměry a jejich aktualizace byly většinou označeny za velmi kvalitně zpracované, realistické, ale právě jejich dopad kvůli neurčitým vnějším podmínkám nemusí být tak

pozitivní pro vysoké školy, jak se jevil v časech jejich projednávání. Při všech projednáváních strategických dokumentů a s nimi souvisejícího projektového financování členové RVŠ kladli důraz na soulad mezi formulovanými cíli a projektovými nástroji.

Mimo domácí legislativu se komise zabývaly i evropskou legislativou (nařízení GBER) a mezinárodními smlouvami. Zde je vhodné zmínit Česko-čínskou smlouvu o uznávání vzdělávání, která by měla do budoucna umožnit zjednodušenou výměnu pregraduálních studentů mezi oběma zeměmi.

V uplynulém období se kromě legislativních záležitostí zabývaly komise i situací na některých vysokých školách. Asi nejzávažnější byla situace týkající se Policejní akademie v Praze, kde tato státní vysoká škola vzdělávající v nemalém počtu civilní studenty čelila pokusu některých úředníků ministerstva vnitra o její plné podřízení ministerstvu včetně řízení a o omezení vzdělávání civilních studentů na této škole. Proces se nakonec podařilo zastavit a to i za aktivního přispění tehdejšího ministra vnitra Milana Chovance (ČSSD).

Na konci této kapitoly nám dovoluďte drobnou statistickou tečku. V uplynulém funkčním období se Legislativní komise a Komise pro strategie a rozvoj sešla na 90 společných zasedáních komisí (103 včetně legislativy SKRVŠ), tj. projednáváním předložených legislativních materiálů členové komisí strávili 539 hodin jednání, 618 hodin včetně témat SKRVŠ, resp. započteme-li i čas spojený s přípravou jednání a tvorbou zápisů, pak se jedná až o 1068 hodin činnosti. V této souvislosti komise projednaly 2983 stran připomínkových dokumentů a zpracovaly 617 došlých písemných připomínek členů komisí. Předsedové obou komisí se pak účastnili 15 celodenních jednání na MŠMT, kde byl projednáván především vysokoškolský zákon a související předpisy. Dalších pak nepočítaných specializovaných jednání se pak účastnili nominovaní členové komisí.

Závěrem této kapitoly si lze jen přát, aby noví členové komisí RVŠ v budoucím období také našli dostatek potřebného času na důsledné hájení autonomie a akademické samosprávy vysokých škol a rovněž dokázali účinně přispívat k vyjasňování neurčitosti vnějších podmínek existence vysokých škol a nebáli se jasně odmítat růst byrokratické zátěže akademické obce České republiky.

4. EKONOMICKÉ OTÁZKY (L. VALOVÁ)

4.1 Vývoj rozpočtu vysokých škol

Od roku 2011 má vývoj rozpočtu oblasti vysokého školství klesající úroveň. Až na drobné nárůsty v letech 2013 a 2017 tak dochází k trvalému prohlubování podfinancování základní činnosti vysokého školství – vlastního procesu vzdělávání studentů. Pro hodnocené období předkládané bilanční zprávy je navíc významný fakt, že k poklesu zdrojů financování činnosti VŠ dochází v období hospodářského růstu. Podíl rozpočtu VŠ na HDP v důsledku toho stále klesá. Srovnáme-li roky 2006 a 2016, kdy množství vysokoškolských studentů bylo téměř stejné, pak podíl oblasti VŠ na HDP byl v roce 2006 0,68 %, což představovalo 22,13 mld. Kč, zatímco v roce 2016 byl podíl na HDP pouze 0,45 %, což činilo 21,46 mld. Kč. To vše přesto, že samotný HDP v daném období vzrostl cca o 1/3 – z 3 222,4 mld. Kč v roce 2006 na 4 712,9 mld. Kč v roce 2016.

Stejně klesající je i podíl VŠ na samotném rezortním rozpočtu MŠMT – zatímco celkový rozpočet kapitoly 333 MŠMT mezi léty 2015-2017 vzrostl o 27 mld. Kč (ze 127 mld. Kč na 154 mld. Kč), rozpočet VŠ se navýšil o pouhých 135 mil. Kč. RVŠ k danému stavu a vývoji rozpočtu přijala v průběhu bilancovaných tří let mnoho usnesení směřujících ke všem úrovním vládních i zastupitelských orgánů. RVŠ prakticky na každém zasedání Sněmu či Předsednictva RVŠ upozorňovala, zdůrazňovala, protestovala a zejména přinášela zcela konkrétní údaje o narůstajícím stavu podfinancování vysokého školství v ČR a navrhovala konkrétní opatření nezbytná k zastavení klesajícího trendu a vytvoření předpokladů nejen pro zachování, ale i pro nárůst kvality v oblasti VŠ (viz tabulka č. 1 až 3).

Tab. č. 1: Vývoj rozpočtu vysokého školství

Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Celkem rozpočet VŠ (mil. Kč)	24 102	24 640	24 249	22 950	21 671 21 103*	21 803	21 770	21 492	20 377 21464*	21 627
Meziroční vývoj (%)	5,42	2,23	-1,59	-5,36	-6,58	0,61* 3,32	-0,15	-0,17	-5,07 -0,01	6,1 0,7
Celkem rozpočet VŠ bez PF (mil. Kč)	21 080	21 904	21 615	20 687	19 309	19 808	19 907	19 833	19 092 19 592	20 145
Meziroční vývoj (%)	3,59	3,91	-1,32	-4,30	-6,66	2,58	0,5	-0,4	-3,73 -1.21	5,5 2,8
Poměr výdajů na VŠ k HDP (%)	0,65	0,68	0,66	0,62	0,55	0,56	0,55	0,51	0,45	0,47** *
Podíl výdajů na VŠ na kapitole MŠMT (%)	20,32	19,84	19,6 9	18,96	17,77	17,96	17,9 5	16,9 2	15,55	14,56

*Povinné vázání rozpočtu, meziroční nárůst je uveden jak k původním, tak vázaným hodnotám

**Původní rozpočet navýšen o 500 mil. Kč převodu z roku 2015 a 588 mil. Kč z rezerv MŠMT

*** Odhad

Přestože rozvoj VŠ je téměř všemi politickými subjekty považován za jeden z rozhodujících faktorů zvyšování konkurenceschopnosti ČR v evropském a světovém měřítku, byl jediným výsledkem intenzivního tlaku obou reprezentací VŠ slib nárůstu rozpočtu pro rok 2018 o 4,5 mld. Kč a postupný nárůst podílu VŠ na rozpočtu rezortu na 18 %. K datu zpracování této bilanční zprávy je realita následující – v návrhu státního rozpočtu na rok 2018 předloženém vládou Poslanecké sněmovně je nárůst rozpočtu v oblasti VŠ o 3 mld. Kč, což bude v případě přijetí tohoto návrhu zákona o státním rozpočtu znamenat další pokles podílu na celkových výdajích kapitoly MŠMT.

Nicméně alespoň bude vytvořena základna pro zahájení řešení nejpalčivějších problémů financování VVŠ, tj. mzdového ohodnocení vysokoškolských pedagogů a pracovníků, stejně tak jako zvýšení doktorských stipendií na úroveň blízkou se minimální mzdě stanovené pro rok 2018. Před RVŠ, stejně jako před Českou konferencí rektorů a prakticky celou akademickou obcí ČR, tak zůstává trvalý úkol pokračovat v argumentačním tlaku na politickou reprezentaci a veřejnost s cílem dosáhnout i v následujících letech požadovaného vývoje rozpočtu VŠ, tj. docílit nejen jeho nárůstu, ale i stabilizace a předvídatelnosti alespoň v horizontu střednědobých výhledů jako základní premisy kvalifikovaného odpovědného řízení rozvoje vysokoškolské oblasti.

Tab. č. 2: Základní kvantitativní údaje o financování vysokých škol

Položka	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet přepočtených studentů	314 621	328 668	334 024	331 725	323 266	312 649	294 575	277 196	263 049
Počet přepočtených studentů zahrnutých do výpočtu (tj. akceptovaný počet přepočtených studentů)	305 619	314 588	317 176	319 191	303 323	288 847	272 751	263 511	x
Průměrný normativ (v Kč)	36 356	34 770	33 012	30 546	32 401	33 965	35 858	36 127	36 849
Doktorské stipendium (v Kč/rok)	88 775	93 380	89 429	83 041	90 000	90 000	90 000	90 000	90 000
Ubytovací stipendium (v Kč/rok)	6 500	6 250	5 800	5 367	5 400	5 400	5 400	5 400	5 400
Sociální stipendium (v Kč/rok)	16 200	16 200	16 200	16 200	16 200	16 200	16 200	16 200	27 500
Dotace na 1 hlavní jídlo (v Kč)	23,00	21,25	19,40	17,95	17,95	17,95	17,95	17,95	17,95

Tab. č. 3: Vývoj NIV a INV pro VŠ z kap. 333 přepočtené na počet studentů VVŠ

	Počet studentů VVŠ (tis. stud)	Rozpočet kap. 333 pro VŠ (mld. Kč)	Výzkumné záměry + RVO (mld. Kč)	Celkem včetně RVO (mld. Kč)	tis. Kč/student (bez inflace)	Míra inflace ČSÚ (%)	Index spotřebitel. cen (2007=100)	tis. Kč/student (s inflací)
2006	288,5							
2007	306,9	23,91	4,5	28,41	92,6			92,6
2008	323,5	25,15	4,5	29,65	91,7	6,3%	106,3%	86,2
2009	337,6	25,69	4,5	30,19	89,4	1,0%	107,4%	83,3
2010	353,5	25,19	4,5	29,69	84,0	1,5%	109,0%	77,1
2011	343,1	23,89	4,6	28,49	83,0	1,9%	111,0%	74,8
2012	336,7	22,73	4,7	27,43	81,5	3,3%	114,7%	71,0
2013	328,1	22,97	5,0	27,97	85,2	1,4%	116,3%	73,3
2014	311,2	22,94	5,2	28,14	90,4	0,4%	116,8%	77,4
2015	295,1	23,26	5,2	28,46	96,4	0,3%	117,1%	82,3
2016	282,9	22,33	5,8	28,13	99,4	0,7%	117,9%	84,3

4.2 Zásady a pravidla financování VVŠ

Celé bilancované období činnosti RVŠ za léta 2015-2017 bylo provázáno snahou MŠMT vytvořit nový model financování VVŠ, což se také logicky stalo druhou pravidelnou součástí činnosti ekonomické komise RVŠ, a na základě jejích stanovisek i Předsednictva a Sněmu rady. Patrně nemá význam rekapitulovat jednotlivé návrhy a kroky ministerstva v tomto směru. Došlo totiž k dosud ojedinělému, a doufejme i v budoucnu neopakovatelnému, stavu „zmrazení“ základních ukazatelů, na jejichž základě jsou finanční prostředky VVŠ přidělovány. Tato situace vznikla zejména v důsledku výše popsaného neuspokojivého vývoje zdrojů financování VŠ. Všem zúčastněným stranám – tedy jak samotným VVŠ, oběma reprezentacím, tak i ministerstvu bylo jasné, že k žádnému přijetí nového modelu financování VVŠ nemůže dojít při stagnaci, či dokonce poklesu rozpočtu, naopak k provedení potřebných změn je třeba jeho razantnějšího nárůstu rozpočtu.

Počty studentů jakož i výkonové indikátory, nejprve ukazatele K, posléze výkonové části rozpočtu, byly zafixovány na skutečnost roku 2015 a to jak pro rok 2016, tak prakticky i pro rok 2017.

Vedle toho vznikal návrh nového modelu financování VVŠ 18+, který byl představen ministerstvem na jaře 2017 ustavené pracovní skupině, jejichž členy byli i zástupci RVŠ. Základní principy tohoto nového modelu jsou:

- nové rozdělení institucionální části rozpočtu na fixní a výkonovou část;
- zařazení nového ukazatele „S“ – společenská poptávka“;
- pro rozdělení výkonové části rozlišovat výkonové indikátory ve čtyřech segmentech VVŠ (k datu zpracování této zprávy):
 1. AMU, AVU, JAMU, VŠUP,
 2. VŠPJ, VŠTE,
 3. VŠ nezařazené v segmentech 1,2 a 4,
 4. UK, MU, UPOL,ČVUT, VUT,

přičemž každý z těchto segmentů má vlastní výkonové indikátory a jejich váhy;
- řešení finanční situace studentů doktorských studijních programů.

Základní premisou úvah o přijetí tohoto nového modelu bylo navýšení rozpočtu VŠ o 4,5 mld. Kč.

Stanovisko RVŠ k tomuto novému modelu nebylo jednoznačně kladné, nejdůležitějšími připomínkami byly:

- nesystémovost zahrnutí nového ukazatel „S“ společenská poptávka do financování z běžných zdrojů určených pro VVŠ,
- kritéria rozdělení VVŠ do segmentů 3 a 4.

Otázky spojené s novým modelem financování nejsou dosud uzavřeny a zůstanou proto nepochybně jedním z hlavních bodů činnosti RVŠ i v příštím funkčním období. K datu zpracování této zprávy je navržen následující podíl segmentů na výkonové části rozpočtu vycházející ze součtu podílů škol v segmentu účastných na výkonové části rozpočtu roku 2017:

Segment 1	2,854%
Segment 2	1,354%
Segment 3	39,801%
Segment 4	55,991%
Celkem	100,00%

Výkonové ukazatele jsou pak pro jednotlivé segmenty navrženy s těmito váhami:

INDIKÁTOR/SEGMENT	1	2	3	4
Graduation rate		40	15	15
Mezinárodní mobility	20	20*	20	20
Zaměstnanost absolventů	10	40	10	10
RIV	10		30	30
RUV	50		5	5
Externí příjmy	10		10	10
Cizinci (pedagogové)			10	10
C e l k e m	100	100	100	100

4.3 Legislativní změny

Třetí, neméně významnou součástí činnosti RVŠ v působnosti ekonomické komise, je sledování a vyjadřování se k legislativním úpravám, které mají, či mohou mít, dopad do činnosti vysokých škol. V bilancovaném období patřila tato činnost rovněž k významným, neboť jsme museli reagovat na postupnou snahu státu (většinou personifikovaného ministerstvem financí) získat nad VVŠ informační, ne-li ekonomický vliv, který ne vždy byl a je v souladu se samosprávným postavením VVŠ zaručeným zákonem č. 111/1998 Sb. o vysokých školách. Takto jsme připomínkovali vazby VVŠ k návrhu zákona o dani z přidané hodnoty (tzv. kontrolní hlášení), řešili dopad jejich začlenění do režimu státní pokladny, úspěšně jsme řešili vazbu VVŠ ke konsolidaci sestavování účetních výkazů státu (konsolidační vyhláška).

V roce 2017 to pak byl především zákon 25/2017 Sb., o sběru vybraných údajů, a zákon 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti. Přestože obě reprezentace vznesly validní kvalifikované námitky pro neúčast VVŠ v povinnostech přinášených těmito zákony, byla naše snaha neúspěšná. Naopak úspěšná byla enormní snaha o úpravu postavení VVŠ v režimu novely zákona č.340/2015 Sb., o registru smluv.

Nepřilíší dobré zkušenosti rady v oblasti legislativních změn ekonomického charakteru vedly k rozhodnutí usilovat o postavení legitimního připomínkového místa v rámci legislativního procesu vlády a ministerstev. Dosažení tohoto postavení by RVŠ usnadnilo, minimálně termínově, zpracovávání relevantních stanovisek k připravovaným úpravám.

5. INTERNACIONALIZACE (T. GAVALCOVÁ)

V průběhu funkčního období 2015 – 2017 Rady VŠ komise pro vnější a zahraniční styky zpracovávala a poskytovala informace o aktuálních aktivitách v EHEA, a to na základě webových dokumentů, dokumentů adresovaných Radě VŠ a také na základě přímých podnětů členů Rady VŠ i členů akademických obcí.

Komise informovala o výstupech konference *EHEA Ministerial Conference, která se uskutečnila* v květnu 2015 v Jerevanu, Arménie. Výstupy byly zaměřené na pokračování boloňského procesu a na kvalitu vzdělávání. S dokumenty schválenými touto konferencí vysoké školy aktuálně pracují zejména s revidovaným dokumentem *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)*, který je aktuálním podkladem pro akreditační postupy, dokumentem *European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes* a rovněž revidovaným a aktualizovaným oficiálním EHEA dokumentem *ECTS Users' Guide* (náhled viz např. http://media.ehea.info/file/2015_Yerevan/70/7/YerevanCommuniqueFinal_613707.pdf).

Aktivity členů komise v oblastech internacionalizace i v tomto období přinášely podněty pro činnost komise. Měly vliv a význam i pro práci na stěžejním úkolu Rady VŠ – připravit novelu zákona o vysokých školách. Komise uplatňovala také zpětnou vazbu z akademických senátů vysokých škol nebo fakult.

V průběhu celého svého funkčního období měla Rada VŠ prostřednictvím pracovní komise pro vnější a zahraniční styky zastoupení v orgánech pro zahraniční spolupráci v akademickém prostoru, zejména pro spolupráci v EHEA.

Od srpna 2014 má Rada VŠ formou členství zastoupení v Radě programu Erasmus+ ustavené MŠMT jako zodpovědného vnitrostátního orgánu programu Erasmus+ v ČR pro účely realizace tohoto programu (<http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/rada-programu>). Program Erasmus+ (E+) byl ustanoven nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) z prosince 2013 a koncem roku 2013 vyhlášen pro období let 2014 – 2020 pro oblasti vzdělávání, praxí, mládeže a sportu (viz např. dokument http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/documents/erasmus-plus-programme-guide_en.pdf). Jeho klíčové záměry spočívají v činnostech zaměřených na rozvoj vzdělávání, odbornou přípravu, mládež a sport. Program má výrazný mezinárodní rozměr, zejména v oblasti vysokoškolského vzdělávání. Slouží nejen pro zvýšení kvality kvalitu evropského vysokoškolského vzdělávání a atraktivity Evropské unie jako studijní destinace, ale podporuje také porozumění mezi lidmi a přispívá k udržitelnému rozvoji vysokoškolského vzdělávání v partnerských zemích a k jejich širšímu socioekonomickému rozvoji, mj. na základě podpory mobility kvalifikovaných pracovníků prostřednictvím programů jejich výměny se státními příslušníky z partnerských zemí. Program Erasmus+ pokrývá všechny stupně a formy vzdělávání, navazuje na Program celoživotního učení, Mládež v akci, Erasmus Mundus, Tempus a na další iniciativy Evropské komise, podporuje mezinárodní mobility a spolupráci, inovační procesy a dobrou praxi, politiku a reformy ve všech úrovních a formách vzdělávání. Jednání Rady programu Erasmus+ na MŠMT se mimo jiné věnovala otázkám jeho fungování a zkušenostem s jeho přínosy i agendou na vysokých školách v ČR.

Členové komise pro vnější a zahraniční styky působili ve Schvalovací komisi programu Erasmus+ pro vysokoškolské vzdělávání. Toto umožnilo přístup k aktuálním informacím o vzdělávacím a výměnném programu a vhléd i možnost částečně ovlivnit rozdělování finančních prostředků pro výjezdy studentů a akademických pracovníků na studijní pobyty, a rovněž zaměstnanců vysokých škol na pracovní stáže.

Pracovní komise pro vnější a zahraniční styky měla v průběhu funkčního období Rady VŠ také zastoupení ve výběrové komisi programu CEEPUS, výměnném univerzitním programu zaměřeném na regionální spolupráci v rámci vytvořených sítí střeoevropských univerzit. Rada VŠ měla na základě nominace svého zástupce v Komisi expertů programu CEEPUS. Díky tomuto mohla ovlivňovat zaměření programu a podporovat úsilí o účelné využívání prostředků určených na studentské a učitelské mobility, i další formy zpětné vazby účelné pro uvedený program.

Rada VŠ byla zastoupena ve Výběrové komisi pro visegrádská stipendia.

Komise nominovala zástupce Rady VŠ v hodnotící komisi EHP a Norských fondů.

Členové komise se vyjadřovali rovněž k dokumentům programu internacionalizace studia na českých vysokých školách. Zabývali se rovněž problémem udělování stipendií na podporu studia cizinců na veřejných vysokých školách v ČR. Udělování víz je procedurálně složité; postup udělování (různých) víz potenciálním uchazečům – samoplátcům je uveden v materiálu na webu pracovní komise pro vnější a zahraniční styky Rady VŠ. Úplné informace jsou dostupné na webových stránkách MZV (<http://www.mvcr.cz/clanek/informace-pro-skoly.aspx>). Dalším materiálem předloženým komisí je manuál praktického postupu škol nebo samotných uchazečů. Oba materiály dokumentují složité a rovněž časově náročné udělování víz. S ohledem na zkušenosti s touto problematikou se komise pro vnější a zahraniční styky Rady VŠ ztotožnila s požadavkem věnovat se problematice udělování víz na zasedání RVŠ a oslovit MŠMT kvůli urychlení postupů vybavování a udělování víz potenciálním zahraničním studentům samoplátcům, a to již na zastupitelských úřadech v zemích, ve kterých má ČR zastoupení a ve kterých není riziko nelegální imigrace (např. případ kvalitních uchazečů z několika afrických zemí). Jednotná politika MŠMT, MZV a MF vedoucí k udělení dlouhodobých studijních víz je v zájmu studentů i samotných VŠ v ČR, neboť naplní požadavky na rostoucí míru internacionalizace studia při dodržení harmonogramu výuky v průběhu akademického roku. Zástupce RVŠ se zúčastnil dne 31. 10. 2016 jednání o vízové problematice, které uspořádaly MŠMT, MZV a MF na MŠMT a kde byly navrženy potřebné a vzájemně provázané kroky těchto institucí. Nicméně problémy při udělování studijních víz nebyly zatím uspokojivě vyřešeny a vysoké školy zejména kvůli problémům administrativního charakteru přicházejí o potenciální studenty ze zahraničí.

Komise se zabývala studentskou migrací jako problémem vzniklým v oblasti internacionalizace vysokoškolského studia. Rada VŠ obdržela z MŠMT pro informaci a k připomínkování podkladový materiál, jehož obsahem je analýza studentské migrace a její význam pro ČR, ale i eliminace některých rizik zneužívání studentské migrace k nelegálním účelům. Materiál obsahoval také návrh opatření, která by v některých případech vedla k zjednodušení vízové procedury. Rada VŠ vypracovala stanovisko k tomuto dokumentu; problematiku je třeba nadále sledovat, vyhodnocovat jevy zneužívání jako významné/málo významné nebo typické, poskytnout akademické veřejnosti „příklady dobré (ale také špatné) praxe“ a koordinovat postupy orgánů, institucí, úřadů, jejichž agenda spadá do této oblasti.

Komise se podílela na stanovisku Rady VŠ k aktuální situaci v Turecku, kde došlo k pronásledování akademických pracovníků. Toto stanovisko mělo formu usnesení (viz webová stránka Rady VŠ).

Uvedenými aktivitami v období 2015 – 2017 usilovali členové komise pro vnější a zahraniční styky o posílení vlivu a potenciálu Rady VŠ na rozvoj internacionalizace a na spolehlivé fungování aktivit rozšířených a dlouhodobě aplikovaných v prostoru EHEA. Reálný obraz aktuálního stavu vysokého školství v ČR a školství v ČR obecně, a jeho vývoj v oblasti kvality i financování v uplynulém období, je dostupný v průběžně aktualizovaných zprávách - dokumentech OECD:

Education at a Glance 2015

(http://download.ei-ie.org/Docs/WebDepot/EaG2015_EN.pdf)

Education at a Glance 2016

(http://www.oecd-ilibrary.org/education/education-at-a-glance-2016_eag-2016-en)

Education at a Glance 2017

(<http://www.oecd.org/edu/education-at-a-glance-19991487.htm>)

6. VZDĚLÁVACÍ ČINNOST, ETICKÉ OTÁZKY (P. SYSEL, J. ZEGZULKA)

6. 1. Činnost pracovní komise pro vzdělávací činnost

Činnost Komise pro vzdělávací činnost (KVČ) Rady vysokých škol (RVŠ) vycházela z Programu RVŠ na funkční období 2015 až 2017. V souladu s tím byla pozornost zaměřena zejména na:

- (1) aktivní podíl na specifikaci a vymezení jednotlivých oblastí vzdělávání (součást/příloha zákona o vysokých školách), včetně návrhů odborníků do seznamu hodnotitelů pro potřeby Národního akreditačního úřadu,
- (2) realizaci šetření mapujícího relaci mezi úrovní vzdělávacího procesu na vysokých školách a uplatnitelnosti jejich absolventů na trhu práce.

V rámci šetření komise provedla průzkum nazvaný „Připravenost absolventů vysokých škol pro praxi“. KVČ RVŠ považuje připravenost absolventů vysokých škol pro praxi za významný ukazatel kvality práce vzdělávacích institucí. Zároveň si však uvědomuje, že prakticky nelze vyprodukovat absolventa, který by při nástupu do zaměstnání disponoval veškerými znalostmi a dovednostmi potřebnými k plnohodnotnému zastávání určitého postu v dané instituci/společnosti (dále je používáno označení „subjekt“). K naplnění uvedeného je tak určitě žádoucí, aby se co nejvíce proluly a doplňovaly obecněji pojaté vzdělávací aktivity vysokých škol s těmi specifickými dané pracovní zařazení v podání zaměstnavatelů. K hodnocení toho, jak se tento požadavek daří realizovat a na co by se dále měla zejména soustředit společná pozornost, mohou zcela určitě významně přispět, kromě poznatků ze samotných vysokých škol, názory pocházející od pracovníků subjektů, které absolventy zaměstnávají. Za tímto účelem byl v rámci činnosti KVČ RVŠ sestaven dotazník čítající 20 otázek směřujících jak k požadavkům těchto subjektů na odborné, ale i širěji pojaté formování absolventa vysokou školou, tak k faktorům vedoucím k jeho dalšímu rozvoji a profilaci již v zaměstnanecké pozici. Prostřednictvím členů KVČ RVŠ bylo na bázi osobního kontaktu zajištěno 30 odezev v písemné podobě. S ohledem na způsob shromažďování dat a jejich vyhodnocování však byly závěry prezentovány pouze v obecné rovině bez konkrétního přiřazení k jednotlivým subjektům. Vzhledem k počtu zahrnutých subjektů považuje KVČ RVŠ daný průzkum spíše za jistou sondu do uvedené problematiky než za její reprezentativní zmapování. Z tohoto pohledu bylo též přístupováno k samotnému zpracování získaných podkladů. Nebylo uváděno striktní procentuální vyhodnocení odpovědí na jednotlivé otázky, ale důraz byl položen zejména na formulaci závěrů z odpovědí vyplývajících.

Při realizaci průzkumu bylo snahou pokrýt co nejreprezentativnější profesní spektrum v co největším počtu regionů České republiky. V průzkumu jsou zahrnuti zejména státní i privátní subjekty z oblastí zdravotnictví, školství a průmyslu (strojírenského, chemického, elektrotechnického a těžebního), jednotlivě pak i z dalších oblastí. Místně je zastoupeno Ostravsko, Brněnsko, Ústecko, Plzeňsko, Liberecko a Praha. Počty zaměstnanců v daných subjektech se pohybují přibližně od 50 do 5000. Počet vysokoškolsky vzdělaných pracovníků byl asi v polovině zúčastněných subjektů vyšší než 50% z celkového počtu jejich zaměstnanců a téměř rovnocenně v jedné čtvrtině mezi 10-50% a jedné čtvrtině do 10%. Tito pak spíše ojediněle pracují na místech, kde vysokoškolské vzdělání není předepsáno/podmínkou. Zaměstnavatelé samozřejmě vyžadují profesně zaměřené absolventy, avšak většinou bez toho, aby preferovali absolvování konkrétní vysoké školy, co se současně týče zaměření i jejího sídla. Není pak překvapující, ale spíše logické, že často nezanedbatelná část vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců přichází z místa působení subjektu nejbližší vhodně zaměřené VŠ. Subjekty, v nichž je to z pozice jejich pracovní náplně možné, zaměstnávají i absolventy bakalářského studia, přičemž jejich podíl nejčastěji činí 10 až 50% z vysokoškolsky vzdělaných pracovníků. Z komentářů k této problematice zřetelněji nevyplývá, že by bakaláři byli považováni za obtížně zaměstnatelné. Naopak, je i uváděno, že z kvalitního bakaláře lze vychovat pracovníka, který může plnit řadu úkolů jedince s absolvovaným magisterským stupněm. Zastoupení absolventů doktorského studia je,

s výjimkou výzkumných pracovišť (např. ústavu AV ČR či výzkumného centra), ve sledovaných subjektech poměrně velmi nízké. Subjekty uvádějí mírně větší význam odborných znalostí nabytých v rámci studia nad těmi, které absolventovi usnadňují vstup do pracovního procesu (často označované jako „měkké“/„soft“). Z nich jsou zejména uváděny schopnost kolektivní práce, členění pracovním problémům a ochota průběžně se zdokonalovat v potřebném směru. Za tímto účelem subjekty obvykle pořádají kurzy a školení nebo umožňují pracovníkům jejich absolvování. Kromě dnes již standardního požadavku na aktivní znalost angličtiny, může být v některých subjektech i požadavek na znalost dalšího cizího jazyka, zejména s ohledem na vlastníka či region působení subjektu. Schopnost či neschopnost adaptace na daný pracovní post v daném pracovním prostředí se obvykle projeví již ve zkušební době, kterou subjekty v rámci naplnění Zákoníku práce dodržují a mohou ji zároveň využít jako účinný nástroj při výběru zaměstnanců do dalšího pracovního poměru. Důvodem k odmítnutí adepta již při samotném vstupním pohovoru může být většinou nesplněné předepsané vzdělání, méně často pak jeho výrazně nevhodné prezentování se. Naopak projevili-li daný pracovník své schopnosti a ochotu kvalitně pracovat pro daný subjekt, tento pak často nabízí různá zvýhodnění (benefity), samozřejmě vždy s ohledem na charakter pracoviště. Zmiňována byla zejména možnost zkráceného úvazku při péči rodičů o děti či tzv. „klouzavá“ pracovní doba. Poměrně velmi jednoznačně vyzněla ze strany subjektů odpověď na potřebu (pokračovat) v realizaci odborných praxí studentů, výhodně přímo v subjektech, kam později vstoupí do pracovního poměru, v průběhu studia. Převažující názor na délku této praxe se pak kloní k intervalu 1 až 2 měsíců, popř. i delšímu, v konfrontaci s délkou trvání do 1 měsíce. Pokud byla tato odpověď dále rozvinuta, pak se sdělení týkalo zejména nutnosti jak kvalitní přípravy subjektu na pobyt praktikanta, tak naopak i jeho odpovídajícího přístupu při realizaci praxe. S tímto aspektem poměrně úzce souvisí ochota některých ze subjektů zapojit se nebo pokračovat v zapojení se do vzdělávacího procesu formou poskytnutí svých odborníků přímo pro výuku, či pořádáním společných akcí (seminářů, workshopů) a řešením společných projektů, v nichž budou zainteresovány obě strany. Další relativně vysoce jednoznačnou odezvou byl názor subjektů na nesouhlas se zpoplatněním studia za současného stavu náležitostí s tím úzce spojených. Nicméně pokud by k tomuto došlo, jsou některé subjekty (i s ohledem na jejich charakter, tj. i způsob jejich financování) ochotny přispívat formou stipendia (příspěvku) nebo půjčky na studium konkrétním studentům, kteří budou ochotni přijmout požadavky těchto subjektů (zejména závazek k práci v subjektu po určité období). Jistě příznivým konstatováním je zjištění, že rozhodně nepřevažuje názor subjektů na zhoršující se kvalitu absolventů vysokých škol a tudíž jejich využitelnost v praxi. Z odpovědí lze často vyčíst „že všechno je o lidech“ (v případě tohoto šetření studentů, pedagogů a zaměstnavatelů). Subjekty, které shledaly tento (z žádných mezinárodních ani tuzemských zdrojů nepodpořený) výzkum jako smysluplný, tak učinily prakticky vždy s dovětkem „...pokud se bude jeho výsledky/závěry někdo zabývat“. Některé z nich by pak výhledově měly zájem o hlubší, osobní diskuzi o těchto pro ně často zásadních otázkách.

Vyhodnocení průzkumu bylo po schválení KVČ RVŠ předáno užšímu předsednictvu RVŠ k dalšímu nakládání a dále pak subjektům, které poskytly svůj názor do průzkumu.

KVČ RVŠ se dále průběžně zabývala jednak dokumenty a náměty poskytovanými předsednictvem RVŠ a vyplývajícími z jednání sněmů RVŠ, ale i dalšími, vznesenými členy komise (např. problematikou vyšších odborných škol).

6.2. Etické otázky

V rámci volebního období se členové etické komise scházeli na formálních, neformálních schůzkách a probíhala také rozsáhlá emailová komunikace. Volební období bylo zpočátku charakteristické tendencí vedení několika universit k překračování legislativních pravomocí a etická

komise byla nucena na to reagovat tím, že členové komise se podíleli na krocích k uplatnění obecného akademického přístupu k respektování akademických svobod.

I přes intenzivní snahu celé komise, nebyl vznik obecně platného vzoru etických principů akceptován a členové se proto decentralizovaně podíleli na vytváření etických kodexů vlastních universit, podporovali lokální prosazování a upevňování akademických svobod spolu se svou studentskou částí.

Z výčtu nejvýznamnějších aktivit je možné uvést:

- Podání projektu TAČR Omega (aktér pan Mgr. Tomáš Foltýnek, Ph.D.), jehož cílem mělo být formulovat doporučení vedoucí ke zlepšení akademické etiky v prostředí českých vysokých škol
- Přednáška doc. Tracey Bretag z University of South Australia o akademické etice
- Pomoc při řešení kolizí, které jsou neakceptovatelné v akademickém prostředí

Z hlediska následného volebního období považují členové komise za znepokojující neetický přístup části společnosti v oblasti produkce samostatných autorských prací ve všech úrovních studia (bakalářské, magisterské, doktorské, habilitace, prof. řízení). Členové komise se shodli na potřebě nerozptylovat síly a zaměřit se na konkrétní cíl, kterým je zastavení dlouhodobé tendence společnosti k toleranci plagiátů a falsifikátů na všech úrovních akademické půdy. Proti tomuto odhodlání jde stav techniky umožňující plagiátorům řadu velmi sofistikovaným možnostím k dosažení nekalých cílů a společnosti jen velmi malou obranu.

7. VÝZKUM A VÝVOJ (T. OPATRŇY, Z. STUHLÍK)

Komise pro vědeckou činnost se v období 2015-2017 v souladu s plánovanými prioritami zaměřila na průběžné monitorování hodnocení výsledků výzkumu a financování výzkumných organizací v rámci metodiky hodnocení aktuálně platné v daném roce, a na přípravu nové metodiky hodnocení. Souběžně využívala svých odborných skupin na případnou expertní činnost. Komise aktivně působila při posuzování několika verzí návrhu zákona o vědě i při pracích na vytváření nové metodiky hodnocení výsledků vědy, vedení Komise pro vědeckou činnost se zúčastňovalo dohodovacích řízení při jednáních o úpravách metodiky hodnocení a při jednáních o návrhu nového zákona. Pro lepší informovanost akademické obce Komise pro vědu také pravidelně organizovala setkání s reprezentanty GAČR, či TAČR, jež se ukázaly být velice užitečnými i pro rozvíjení pozitivní zpětné vazby mezi akademickou obcí a představiteli grantových agentur.

Komise pro vědu v průběhu celého období 2015-2017 podrobovala zásadní kritice činnost zpracovatelů každoročních hodnocení VVI, kde pravidelně docházelo k velkým zpožděním způsobujícím zásadní problémy nejen při samotném hodnocení výsledků vědy a financování výzkumných organizací, nýbrž také při financování pedagogických aktivit vysokých škol, neboť výstupy hodnocení VVI mají zásadní roli jako jeden z klíčových kvalitativních faktorů.

Pro realizaci expertní činnosti byla využívána skupina expertů vytvořená z členů Komise pro vědu. Jejich odbornost byla využívána při posuzování návrhů zákonů či směrnic.

V rámci přípravy podnětů k přípravě nové metodiky hodnocení výzkumu a financování výzkumných organizací proběhlo několik pracovních porad Komise pro vědu. Předseda Komise pro vědu, prof. Z. Stuchlík, působil jako jeden z členů expertní skupiny klíčové aktivity KA 3 – financování – v projektu IPN Metodika, jenž připravil návrh nové koncepce hodnocení VVI a financování výzkumných organizací. Základní koncepční představy pro hodnocení a financování výzkumu, generované na poradách Komise pro vědu, byly průběžně prosazovány na jednáních věnovaných vytvoření nové metodiky hodnocení a financování výzkumu. Východiskem pro novou metodiku by dle Komise pro vědu měla být kombinace dosavadního bodového systému hodnocení výzkumu a peer review systému.

Projekt IPN Metodika, který připravilo konsorcium vedené společností Technopolis, byl v průběhu roku 2015 úspěšně dokončen a prošel několika oponenturami, na nichž se aktivně podíleli rovněž členové Komise pro vědu RVŠ.

Výsledná podoba nové metodiky hodnocení VVI, nazvaná Metodika 2017+, ovšem nereflektuje dosažené výsledky přípravných projektů a jejich oponentury důsledně, a je spíše návodem k vytvoření rozumně fungující metodiky. Tato Metodika 2017+ předpokládá celkem pět modulů hodnocení, klíčové jsou první dva moduly, jež by měly určovat excelenci a výkonnost hodnocené jednotky. Funkční podobu této metodiky nyní připravuje komise vytvořená Konferencí rektorů, jež v prvotní fázi předpokládá jen hodnocení v prvních dvou modulech, ovšem s modifikací prvního modulu pro excelenci na relevanci. Aplikace však naznačuje možnost existence problematických aspektů této metodiky. Představitelé Komise pro vědu proto považují za potřebnou participaci členů komise při vyladování systému hodnocení VVI v příštích letech, vzhledem k jeho důležitosti pro financování vysokých škol.

Hlavní přijatá usnesení v oblasti výzkumu:

Předsednictvo 8. ledna 2015

- RVŠ apeluje na Radu pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI), aby při návrhu státního rozpočtu na výzkum dodržovala platnou legislativu. Zejména žádá, aby RVVI urychleně dokončila hodnocení výsledků výzkumných organizací 2014, zajistila včasné hodnocení 2015 podle platné metodiky a výsledky hodnocení transparentním způsobem promítla do návrhu státního rozpočtu. RVŠ apeluje na RVVI, aby v příštích obdobích byla metodika hodnocení vždy známa a dostatečně projednána s vysokoškolskými reprezentacemi dříve, než podle ní budou výzkumné organizace hodnoceny.
- RVŠ zdůrazňuje, že dosavadní nekonání úřadu vicepremiéra Bělobrádka a sekretariátu RVVI představuje přes veškeré úsilí MŠMT i značnou komplikaci pro sestavení rozpočtů vysokých škol v roce 2015.

Sněm 29. ledna 2015

- Sněm Rady VŠ doporučuje členům akademické obce a představitelům jednotlivých VŠ věnovat zvýšenou pozornost výstupům IPN Metodika a vhodným způsobem se zapojit do veřejné konzultace k návrhu institucionálního financování výzkumu. RVŠ žádá o dodržování maximální otevřenosti principů hodnocení.

Předsednictvo 19. března 2015

- Rada vysokých škol žádá, aby do přípravy veškerých legislativních změn v oblasti výzkumu byly zapojeny vysokoškolské reprezentace, a aby změny vedly ke snižování byrokracie a zvyšování transparentnosti. Požaduje, aby financování udržitelnosti infrastruktur a VaVpl center nebylo na úkor institucionálního financování výzkumu vysokých škol. Při změnách systému hodnocení a financování výzkumu Rada vysokých škol požaduje, aby pravidla hodnocení byla vždy známa dříve, než jsou uplatněny výsledky, které se podle nich posuzují.
- Rada vysokých škol žádá vicepremiéra Bělobrádka a vládu ČR, aby zajistili neprodlené dokončení hodnocení výzkumu 2014 a včasný průběh hodnocení výzkumu 2015 v souladu se zákonem a platnou metodikou.

Předsednictvo 16. dubna 2015

- Rada VŠ se ostře ohrazuje proti způsobu přípravy nového zákona o podpoře výzkumu, kde nejsou jednoznačně a přesvědčivě definované cíle nové legislativní úpravy a RIA neodpovídá vládním Obecným zásadám pro hodnocení dopadů regulace. Zejména chybí srozumitelný a přesný popis stavu, který má být dosažen přijetím navrhované právní úpravy a uvedení kvantifikovatelných indikátorů, kterými je charakterizován cílový stav.
- Rada VŠ protestuje proti tomu, že nekonání úředníků vede k situaci, kdy dosud stále nebylo dokončeno hodnocení výsledků výzkumných organizací v roce 2014 a hrozí, že ani hodnocení v roce 2015 neproběhne včas a v souladu se zákonem a platnou metodikou. Rada VŠ žádá vládu o neprodlené zjednání nápravy.

Sněm 21. května 2015

- Rada VŠ apeluje na Radu pro výzkum, vývoj a inovace a na vládu ČR, aby podnikly veškeré kroky k neprodlenému a transparentnímu dokončení Hodnocení VaV 2014 a zajistily včasné a kvalitní provedení Hodnocení 2015 podle platné metodiky.
- Rada VŠ trvá na svém stanovisku, že pravidla hodnocení musejí být známa dříve, než jsou uplatněny výsledky, které se podle nich hodnotí.

- Rada VŠ apeluje, aby v případě aplikace výstupů IPN Metodika byly náležitě vzaty v potaz připomínky RVŠ. Zejména žádá, aby nové principy hodnocení a financování reflektovaly důležitost sepětí výzkumu s výukou na vysokých školách a podporovaly diverzitu vysokoškolských pracovišť.

Předsednictvo 18. června 2015

- Rada VŠ je silně znepokojena tím, že v rozporu se zákonem dosud nebylo dokončeno hodnocení výsledků výzkumných organizací 2014 a opakovaně žádá vládu ČR a Radu pro výzkum, vývoj a inovace o urychlené zjednání nápravy.
- Rada VŠ vyjadřuje znepokojení nad tím, že nebyla vyzvána k připomínkování materiálu „Změna Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platná pro léta 2013 až 2015)“ zasláného do mezirezortního připomínkového řízení. RVŠ upozorňuje, že jde o materiál, který se bytostně dotýká chodu vysokých škol, a vysokoškolské reprezentace by měly dostat příležitost se k němu vyjádřit. RVŠ žádá, aby byla vždy zapojena do procesů vedoucích ke změnám metodik hodnocení výzkumu.
- Předsednictvo Rady VŠ schvaluje připomínky k materiálu „Změna Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platná pro léta 2013 až 2015)“.

Předsednictvo 22. října 2015

- Předsednictvo Rady VŠ schvaluje připomínky k věcnému záměru zákona o podpoře výzkumu a žádá Radu pro výzkum, vývoj a inovace o jejich kladné vypořádání. Zejména apeluje na předkladatele, aby v jakýchkoli návrzích na nové uspořádání výzkumu v ČR byla podporována synergie všech rolí, které vysoké školy v naší společnosti hrají. Nová legislativa nesmí směřovat k odtržení výzkumných aktivit vysokých škol od vzdělávání ani k potlačování diverzity vysokoškolských pracovišť.
- Rada VŠ žádá RVVI o urychlené dokončení procesu hodnocení výzkumných organizací 2014 a o řádný a včasný průběh hodnocení za roky 2015 a 2016.
- Rada VŠ žádá, aby vysokoškolské reprezentace byly včas zapojeny do přípravy nové metodiky hodnocení výzkumu v ČR.

Sněm 19. listopadu 2015

- Sněm Rady VŠ schvaluje připomínky k věcnému záměru zákona o podpoře výzkumu a žádá předkladatele o jejich kladné vypořádání. Zejména apeluje, aby v jakýchkoli návrzích na nové uspořádání výzkumu v ČR byla podporována synergie všech rolí, které vysoké školy v naší společnosti hrají. Nová legislativa nesmí směřovat k odtržení výzkumných aktivit vysokých škol od vzdělávání ani k potlačování diverzity vysokoškolských pracovišť.
- Rada VŠ podporuje novelizaci zákona 130/2002 ve smyslu pozměňovacího návrhu I. Pilného, A. Putnové, K. Raise a J. Zlatušky z 23. 10. 2015. Upozorňuje při tom na potřebu jasné definice výzkumné organizace (VO) tak, aby podmínky pro získání statusu VO byly stejně přísné, jako ve stávající legislativě: zejména požaduje, aby pro VO byla zachována podmínka zpětného investování zisku do výzkumu, vývoje a šíření jejich výsledků. Dále Rada VŠ upozorňuje na nutnost řešit problematiku definici způsobilých nákladů (§2) a úpravu využití výsledků (§16) ve vládním návrhu novely.

Předsednictvo 10. prosince 2015

- Rada VŠ navrhuje, aby byl návrh “Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2016 – 2020 s výhledem do roku 2025” (dále NPV) vrácen předkladateli

k přepracování. Rada VŠ žádá, aby byl návrh NPV podroben veřejné diskusi, jejíž délka a rozsah budou odpovídat významu a dopadům tohoto dokumentu.

- Předsednictvo Rady VŠ schvaluje připomínky Rady VŠ k návrhu NPV.

Předsednictvo 21. ledna 2016

- Rada VŠ navrhuje Ing. Bízkovou a prof. Helebranta do Předsednictva TAČR a podporuje setrvání Ing. Bízkové ve funkci předsedkyně.

Sněm 18. února 2016

- Rada VŠ žádá Radu pro výzkum, vývoj a inovace, aby při návrhu státního rozpočtu na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací v maximální míře zohlednila hodnocení výsledků výzkumu. Rada VŠ přitom upozorňuje na dlouhodobý nesoulad mezi hodnocením a financováním na úrovni poskytovatelů a žádá o zjednání nápravy.
- Rada VŠ trvá na svých zásadních připomínkách k návrhu věcného záměru zákona o podpoře výzkumu, vývoje a inovací. Zejména považuje za nezbytné, aby jakákoliv nová legislativní úprava směřovala k užšímu sepětí výzkumu a vzdělávání na vysokých školách.

Předsednictvo 21. dubna 2016

- Rada VŠ podporuje schválenou novelizaci zákona 130/2002 Sb., ač s politováním konstatuje, že některé pozměňovací návrhy směřující k efektivnějšímu financování výzkumu na vysokých školách nebyly přijaty. Rada VŠ vítá přijetí návrhů vzešlých ze Sněmu Rady VŠ 19. 11. 2015, dále vítá, že zůstane zachována roční periodicita hodnocení, a že byl stažen návrh omezující TAČR připravovat programy výzkumu. Upozorňuje, že chystaný nový zákon, k jehož věcnému záměru se Rada VŠ vyjadřovala, neřeší nejpálčivější problémy výzkumu na vysokých školách a lze očekávat, že přinese problémy nové.
- Rada VŠ oceňuje růstový návrh státního rozpočtu na výzkum schválený Radou pro výzkum, vývoj a inovace na jejím březnovém zasedání. Podporuje snahy naplňovat usnesení vlády ČR ze 7. června 2010 č. 434, podle něhož se má v rámci strategie Evropa 2020 „investiční cíl 1 % HDP z národních veřejných zdrojů do VaVal splnit v roce 2020.“

Předsednictvo 16. června 2016

- Rada VŠ důrazně protestuje proti odstavení Informačního systému výzkumu, vývoje a inovací (IS VaVal). Rada VŠ žádá Radu pro výzkum, vývoj a inovace, aby řádně plnila svou zákonem danou úlohu správce a provozovatele IS VaVal a apeluje na premiéra Sobotku a vicepremiéra Bělobrádku, aby neprodleně zjednali nápravu a vyvodili patřičné personální důsledky z nastalé zcela nepřijatelné situace.
- Rada VŠ žádá, aby byly vysokoškolské reprezentace včas zapojeny do přípravy nové metodiky hodnocení výzkumu. Upozorňuje zejména na nutnost dodržení platné legislativy a trvá na svém požadavku, aby pravidla hodnocení byla známa dříve, než jsou uplatněny výsledky, které se podle nich hodnotí.

Předsednictvo 15. září 2016

- Rada VŠ žádá vládu ČR, aby ve svých legislativních iniciativách maximálně podporovala synergii výzkumu a vzdělávání na vysokých školách. Upozorňuje také na nebezpečí nedomyšlených změn ve struktuře orgánů GAČR a TAČR a jejich podřízení novému ministerstvu podle věcného záměru zákona o podpoře výzkumu. Rada VŠ s politováním konstatuje, že její nejdůležitější podněty k věcnému záměru nebyly reflektovány a žádá, aby tak bylo učiněno ve vlastním návrhu zákona.
- Rada VŠ opakovaně žádá Radu pro výzkum, vývoj a inovace, aby řádně plnila svou zákonem danou úlohu správce a provozovatele Informačního systému výzkumu, vývoje a inovací (IS VaVal). Upozorňuje, že nefunkční složky IS VaVal znemožňují orgánům státní správy plnit

jejich zákonné povinnosti. Rada VŠ apeluje na premiéra Sobotku a vicepremiéra Bělobrádka, aby neprodleně zjednali nápravu.

- Rada VŠ žádá Radu pro výzkum, vývoj a inovace a jejího předsedu Bělobrádka, aby zajistili řádné dokončení hodnocení výzkumu za roky 2015 a 2016 podle vládou schváleného harmonogramu a urychleně zjednali nápravu tam, kde harmonogram nebyl dodržen. Rada VŠ zároveň upozorňuje, že dosud nebyl předložen žádný použitelný návrh metodiky hodnocení výzkumu na období od roku 2017. Rada VŠ žádá, aby návrh nové metodiky byl v dostatečném předstihu projednán s vysokoškolskými reprezentacemi a aby byl v souladu s platnou legislativou. Rada VŠ doporučuje, aby RVVI v otázce hodnocení výzkumu postupovala koordinovaně s Národním akreditačním úřadem.

Předsednictvo 20. října 2016

- Předsednictvo Rady VŠ apeluje na Radu pro výzkum, vývoj a inovace, aby urychleně odstranila veškeré nedostatky Informačního systému výzkumu, vývoje a inovací, zejména problém s vkládáním dat do Registru informací o výsledcích (RIV), a aby zajistila řádný průběh hodnocení výzkumu.

Sněm 24. listopadu 2016

- Rada VŠ je znepokojena opětovným nedodržením vládou schválených termínů v provádění hodnocení výzkumu za roky 2015 a 2016 a stavem příprav nové metodiky hodnocení, která by měla platit od roku 2017. Rada VŠ trvá na svém stanovisku, že metodika by měla být transparentní, v souladu se zákonem, a že pravidla by měla být známa dříve, než jsou uplatněny výsledky, které se podle nich hodnotí.
- Rada VŠ podporuje schválení poslaneckého návrhu novely zákona 130/2002 Sb. o podpoře výzkumu (sněmovní tisk 960), který zpřesňuje definici způsobilých nákladů a odstraňuje výkladové nejasnosti v této oblasti.
- Rada VŠ doporučuje členům akademické obce, aby se v maximální míře účastnili diskusí o možném novém uspořádání systému výzkumu, vývoje a inovací v ČR. Považuje za vhodné, aby členové akademické obce poskytovali konzultace politickým subjektům, které o to projeví zájem, při přípravě jejich volebních programů v oblasti výzkumu i vzdělávání tak, aby změny v příštím volebním období mohly být podloženy kvalifikovanou diskusí.

Předsednictvo 15. prosince 2016

- Rada VŠ konstatuje, že návrh „Metodiky hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory“ (tzv. Metodika 17+) je neúplný, nedopracovaný, text je z velké části nejasný, nejednoznačný a nesrozumitelný, takže předložený materiál se v žádném případě nemůže stát významným zdrojem informací pro strategické řízení a nemůže stimulovat výzkumné organizace k efektivnímu plnění své role v systému výzkumu, vývoje a inovací tak, jak si klade za cíl Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2016 – 2020. Velkým problémem je i škálování vysoké školy jako celku, což jde proti smyslu a poslání univerzit. Materiál též není v souladu s legislativou, především se zákonem 130/2002 Sb. v platném znění. Rada VŠ doporučuje materiál vrátit k novému zpracování. Je přitom zásadní, aby jeho příprava od počátku probíhala v součinnosti s vysokoškolskými reprezentacemi, tedy s Radou VŠ a ČR. Do doby, než použitelná metodika vznikne, Rada VŠ doporučuje prodloužení platnosti stávající Metodiky 2013-16.
- Rada VŠ podporuje poslanecké návrhy novelizace zákona 130/2002 Sb. v § 2 odst. 2 směřující k vyjasnění definice způsobilých nákladů. Rada VŠ oceňuje záměr vicepremiéra Bělobrádka prověřit možnost navrácení textace současného § 2 odst. 2 písm. k) do znění před poslední novelizací.

- Rada VŠ oceňuje úsilí vicepremiéra Bělobrádka zabezpečit dokončení hodnocení výsledků výzkumných organizací za léta 2015 a 2016 a očekává, že k tomuto dojde do konce roku 2016 (Hodnocení 2015), resp. v prvním čtvrtletí 2017 (Hodnocení 2016).

Předsednictvo 19. ledna 2017

- Rada VŠ velice negativně vnímá fakt, že nebyl dodržen harmonogram Hodnocení 2015 a 2016 schválený na 305. zasedání Rady pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI) v květnu 2015, podle kterého měly být konečné výsledky Hodnocení 2015 a 2016 schváleny na jednání RVVI v prosinci 2016. Místo toho byly 17. 1. 2017 zveřejněny tabulky odpovídající třetí etapě hodnocení, která dle platné metodiky měla proběhnout do 10. října 2016. Rada VŠ žádá RVVI a jejího předsedu Bělobrádka o vysvětlení, proč k tomu došlo a jak hodlají vzniklou situaci řešit.
- Rada VŠ konstatuje, že zaslané tabulky obsahují velké množství chyb v datech a v jejich zpracování, a žádá RVVI o urychlenou a důkladnou kontrolu a opravu všech výpočtů v rámci Hodnocení výsledků výzkumných organizací 2015 tak, aby oficiální výsledky hodnocení mohly být schváleny a zveřejněny v co nejkratším termínu.
- Rada VŠ doporučuje MŠMT, aby vzhledem ke stále nedokončenému Hodnocení 2015 při stanovení výše institucionální podpory na rozvoj výzkumných organizací předběžně rozdělilo část podpory podle známých výsledků Hodnocení 2014 a zbytek dopočítalo po schválení výsledků Hodnocení 2015 tak, aby celková výsledná částka přidělená jednotlivým výzkumným organizacím v roce 2017 odpovídala výsledkům Hodnocení 2015.

Sněm 23. února 2017

- Rada VŠ je značně znepokojena více než ročním zpožděním hodnocení výsledků výzkumu 2015, které nyní způsobuje problémy se sestavováním rozpočtů vysokých škol. Rada VŠ apeluje na Radu pro výzkum, vývoj a inovace, aby zabezpečila bezchybné dokončení výpočtů Hodnocení 2015 a 2016 v co nejbližším termínu.
- Rada VŠ vyjadřuje rozhořčení nad tím, že vláda schválila nehotovou Metodiku hodnocení výzkumu 2017+, která má být pro resort vysokých škol dopracována až v prosinci 2017. Rada VŠ se ohrazuje proti tomu, že pravidla hodnocení budou známa s více než ročním zpožděním poté, co vznikly hodnocené výsledky. Vzhledem k vnitřní heterogenitě vysokých škol považuje Rada VŠ za kontraproduktivní jejich škálování jako celku např. na čtyřbodové stupnici.

Předsednictvo 20. dubna 2017

- Rada VŠ žádá, aby byly neprodleně opraveny chyby ve výpočtech hodnocení výsledků výzkumných organizací za rok 2015 tak, aby v datech hodnocení 2016 vystupovaly již správné hodnoty. Podporuje požadavek České konference rektorů, aby případná poškození jednotlivých vysokých škol způsobená výpočetními chybami byla těmto školám kompenzována v rozpočtu na rok 2018.

Sněm 18. května

- Rada VŠ doporučuje, aby vzhledem k nejasné implementaci Metodiky 2017+ Rada pro výzkum, vývoj a inovace pro srovnání provedla výpočet Hodnocení VaV 2017 též podle dosavadní Metodiky 2013-2016.

Předsednictvo 22. června 2017

- Rada VŠ připomíná hnutí, které má v gesci Ministerstvo financí, jeho předvolební slib z roku 2013: „Vrátíme prestiž českému školství, zdvojnásobíme finanční prostředky na vědu a výzkum“. Rada VŠ upozorňuje, že zkrácení návrhu rozpočtu na výzkum o 3 mld. oproti návrhu RVVI jde však přímo proti tomuto předvolebnímu slibu, jehož splnění by znamenalo prostředky na výzkum v roce 2018 o cca 20 mld. vyšší oproti návrhu Ministerstva financí.

- Předsednictvo Rady VŠ považuje Návrh postupu přípravy hodnocení VŠ v souladu s Metodikou 17+ (vypracovaný v rámci pracovní skupiny ČKR, verze č. 6) za materiál, který je akceptovatelný pro další diskuse, ale požaduje jeho další rozpracování a upřesnění. V návrhu hodnocení Rada VŠ postrádá především kritéria, jež by reflektovala efektivitu výzkumných aktivit hodnocené instituce, či jasně definovanou využitelnost hodnocení při akreditačním procesu. Rada VŠ požaduje, aby pravidla Metodiky byla v souladu s platnou legislativou. Rada VŠ považuje za vhodné, aby již v implementační fázi byly do Modulu I zahrnuty i obory ze segmentu III. Rada VŠ věří, že při efektivní spolupráci Rady VŠ a ČKR se podaří tento materiál rychle dopracovat k efektivnímu všestrannému využití.
- Předsednictvo Rady VŠ ustanovuje pracovní skupinu ve složení doc. Jakub Fischer, prof. Zdeněk Stuchlík, doc. Vlasta Radová, prof. Tomáš Opatrný, RNDr. Pavel Popela a Mgr. Michal Zima pro spolupráci s místopředsedou vlády pro VaVal a s MŠMT na upřesnění postupu a způsobu hodnocení výzkumu v segmentu vysokých škol a ukládá jí zprostředkovávat informace a podněty Rady VŠ při přípravě hodnocení.

Předsednictvo 19. října 2017

- Rada VŠ podporuje návrh státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace 2018 daný usnesením vlády č. 674 z 25. září 2017. Rada VŠ upozorňuje, že zásahy ministerstva financí, které směřovaly ke snížení výdajů na výzkum oproti vládnímu usnesení č. 385 z 22. 5. 2017, ohrožují výzkumný potenciál ČR a jsou v přímém rozporu s předvolebními sliby.

8. KVALITA VE VYSOKÉM ŠKOLSTVÍ (J. TALAŠOVÁ, M. SVOBODA)

8.1 Hodnocení kvality vysokých škol

Členy pracovní komise RVŠ pro kvalitu vysokých škol a její hodnocení (krátce komise pro kvalitu) jsou akademičtí pracovníci i studenti veřejných, státních a soukromých vysokých škol. Komise má aktuálně 47 členů, v tom předsedu a místopředsedkyni a rovněž jednu externí členku (doc. Ing. Evu Münsterovou, CSc., dlouholetou předsedkyni komise pro kvalitu). Předsedkyní této pracovní komise byla do 22. 6. 2017 doc. RNDr. Jana Talašová, CSc., poté pak Ing. Miroslav Svoboda, Ph.D.

Trvalým úkolem této pracovní komise je sledovat mezinárodní i tuzemský vývoj v oblasti její činnosti, šířit poznatky, sdílet zkušenosti a seznamovat s dobrou praxí. S ohledem na profesní zaměření předsedkyně komise pro kvalitu byla velká pozornost věnována matematickým modelům používaným pro hodnocení kvality VŠ. O výsledcích týkajících se vývoje v oblasti kvality vysokých škol bylo ve sledovaném období referováno na pravidelných jednáních pracovní komise v rámci sněmů RVŠ. Jednotliví členové této pracovní komise byli aktivními účastníky projektů souvisejících s kvalitou VŠ, zejména se zapojili do projektu *IPn Kreda*. Své výzkumné výsledky související s problematikou kvality VŠ prezentovali členové komise na mezinárodních konferencích (např. *EURO 2015* v Glasgow, *EURO 2016* v Poznani, *MME 2015*, *MME 2016*, *MME 2017* a *Bibliotheca Academica 2017*). V roce 2016 uspořádala komise pro kvalitu RVŠ ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci workshop s názvem *Řízení lidských zdrojů na vysokých školách*. Cílem tohoto workshopu bylo zamyslet se nad systémy hodnocení akademických pracovníků v kontextu systémů vnitřního hodnocení kvality a požadavků novely vysokoškolského zákona. Členové komise pro kvalitu se pravidelně a ve velkém počtu zúčastňovali seminářů *Hodnocení kvality vysokých škol* organizovaných Masarykovou univerzitou v Brně ve spolupráci s RVŠ a ČR.

Vybrané výsledky činnosti členů této pracovní komise jsou podrobněji rozvedeny níže.

8.2 IPN Kreda

V roce 2015 finišoval Individuální projekt národní *Kvalita, relevance, efektivita, diverzifikace a otevřenost vysokého školství v ČR. Strategie vysokého školství do roku 2030* (krátce IPn Kreda), který volně navazoval na Individuální projekt národní *Zajišťování a hodnocení kvality v systému terciárního vzdělávání*. Hlavním odborným garantem IPn Kreda byl člen komise pro kvalitu prof. Ing. Milan Pospíšil, CSc. Na realizaci tohoto projektu se výrazně podíleli i další členové této pracovní komise (např. při přípravě souboru podkladů pro strategické rozhodování doc. Málková a doc. Talašová).

Cílem projektu Kreda bylo vytvořit strategii rozvoje vysokého školství do roku 2030 v návaznosti na zpracování strategických plánů rozvoje vysokých škol pro toto období. Projekt soustředil data z vysokých škol v České republice s cílem ověřit kvalitu a účinnost strategického plánování základních činností vysokých škol.

Členky a členové RVŠ se ve značné míře podíleli na sběru dat a také na tvorbě analytických materiálů, které tvořily výstupy projektu. Předseda RVŠ, doc. Ing. Jakub Fischer, Ph.D., byl garantem jedné z klíčových aktivit projektu, *KA03 – Vytvoření strategického plánu na základě vyhodnocení strategií zapojených vysokých škol*.

Příkladem výstupů s významným podílem zástupců RVŠ mohou být materiály:

- Soubor podkladů pro strategické rozhodování – Efektivní financování
- Soubor podkladů pro strategické rozhodování – Kvalitní vzdělávání
- Analýza neúspěšného ukončování studií na VŠ v ČR
- Analýza struktury výdajů vládních institucí dle klasifikace COFOG

- Vybrané výsledky ze šetření DOKTORANDI 2014
- DOKTORANDI 2014: Základní výsledky šetření postojů studentů doktorských studijních programů vysokých škol v České republice
- EUROSTUDENT V: Vybrané výsledky šetření v České republice

Projekt byl dokončen v říjnu 2015 a všechny jeho výstupy jsou k dispozici na adrese <http://kredo.reformy-msmt.cz/>.

8.3 Kvalita VŠ v souvislosti s novelou zákona o vysokých školách

Novela zákona o vysokých školách byla přijata 2. 3. 2016 a vstoupila v platnost 1. 9. 2016; na ni pak navazovala nařízení vlády o standardech akreditací a o oblastech vzdělávání. RVŠ (a v jejím rámci také členové komise pro kvalitu) se podílela od počátku na vytváření a poté připomínkování novely vysokoškolského zákona, až po přípravování a komentování pozměňovacích návrhů během projednávání v Parlamentu ČR.

V oblasti kvality vysokých škol a jejich hodnocení přinesla novela zákona následující zásadní změny:

- Přesunula pravomoc akreditovat studijní programy, habilitační a profesorská řízení na nově zřízený Národní akreditační úřad pro vysoké školství (NAU).
- Zavedla možnost institucionální akreditace (uděluje ji opět NAU), kdy vysoká škola získává právo sama vytvářet nové a upravovat stávající studijní programy v dané oblasti vzdělávání.
- V souvislosti s institucionálními akreditacemi vyžaduje novela na vysokých školách zavedení funkčního systému vnitřního hodnocení a zajišťování kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností. (Orgánem vnějšího hodnocení kvality vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností je opět NAU.)
- Vysoké školy, které usilují o institucionální akreditaci, musejí mít zřízenou Radu pro vnitřní hodnocení, která jako samostatný samosprávný orgán vysoké školy vytváří a řídí vnitřní systém hodnocení a zajišťování kvality příslušné vysoké školy.
- Novela umožňuje diferenciaci studijních programů podle toho, zda jsou spíše akademicky, nebo profesně zaměřené, s odpovídající diferenciací požadavků na personální zabezpečení a na tvůrčí činnost vysoké školy.

Všechny tyto aspekty kvality obsažené v novele VŠ zákona byly předmětem diskusí a vzájemného předávání zkušeností mezi členy komise pro kvalitu RVŠ v rámci jednání této komise konaných před sněmou RVŠ. Členové komise se také účastnili prezentací a seminářů pořádaných NAU k těmto otázkám, semináře *Hodnocení kvality vysokých škol 2017* a konference *Novela zákona o vysokých školách: rok poté* věnovaných této problematice. Řada členů komise pro kvalitu se stala také hodnotiteli NAU, podílejícími se na vnějším hodnocení kvality VŠ.

8.4 Zohlednění kvality v modelu financování VŠ

V rámci IPn Kredo byla týmem vedeným předsedkyní komise pro kvalitu RVŠ provedena komplexní analýza modelu institucionálního financování veřejných VŠ používaného v letech 2010 až 2015, jenž v sobě měl zapracovány indikátory kvality. V materiálu *Efektivní financování*, který byl jedním ze zásadních výstupů projektu Kredo a jehož smyslem bylo sloužit jako podpora strategického rozhodování ministerstva, byly detailně popsány jednotlivé varianty modelu financování rok za rokem, včetně použitých indikátorů kvality a jejich vah. Provedená analýza se týkala jednak celkové koncepce modelu dělení institucionálních finančních prostředků vysokým školám (např. kritizovala dvojí použití parametrů kvality v ukazatelích A i K), jednak volby hledisek hodnocení kvality, matematické konstrukce příslušných indikátorů kvality a stanovení jejich vah. Na základě

provedené analýzy byla navržena nová množina vhodných indikátorů kvality VŠ. Struktura navrženého souboru indikátorů kvality byla inspirována také systémem *U-Multirank*, který byl vytvořen za podpory EU pro vzájemné porovnání vysokých škol; pouze místo relativních kritérií, vhodných pro *U-Multirank* z důvodu potlačení rozdílů daných různou velikostí VŠ, byla pro model dělení financí navržena kritéria absolutního typu. V *U-Multirank* je vymezeno 5 základních oblastí činností VŠ: (a) vzdělávací činnost, (b) výzkum, (c) přenos znalostí, (d) mezinárodní orientace a (e) regionální dopad. Pro každou z těchto oblastí je definována řada hodnotících kritérií. Ta mohou být dobrou inspirací nejen pro model financování VŠ, ale mohou také usnadnit někdy obtížná hledání vhodných indikátorů pro systémy vnitřního hodnocení kvality na českých VŠ.

V rámci IPn Kredo byl zpracován také návrh na možný způsob řešení finanční podpory studia talentovaných studentů na VŠ. Vycházel z analýz projektů *Eurostudent V* a *Doktorandi 2014* odkrývajících ekonomické problémy nezanedbatelné části studentů.

Výsledky dosažené v rámci projektu Kredo v oblasti financování VŠ byly prezentovány na zasedání předsednictva RVŠ.

V další části popisovaného období (roky 2016 a 2017) pak byly v rámci komise pro kvalitu RVŠ analyzovány, částečně také ve spolupráci s ekonomickou komisí RVŠ, nově navrhované modely financování VŠ související s připravovanou reformou této oblasti.

8.5 Hodnocení kvality tvůrčí činnosti v oblasti VaVaI

Popisované období činnosti RVŠ je z hlediska hodnocení kvality tvůrčí činnosti v oblasti vědy, výzkumu, vývoje a inovací obdobím přechodu od metodiky „kafemlejnku“ (*Metodika hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů platná pro léta 2013 až 2016*), kdy byla snaha kvantifikovat veškerou tuto tvůrčí činnost prostřednictvím RIV bodů, k Metodice 17+, kde je daleko větší důraz kladen na expertní posuzování kvality výsledků a kde finální výstup hodnocení VŠ má charakter kvalitativní, nikoliv kvantitativní.

Členové komise pro kvalitu RVŠ průběžně sledovali vývoj Metodiky 17+, a to jednak studiem materiálů poskytovaných RVŠ, jednak prostřednictvím přímé účasti na seminářích pořádaných k tomuto tématu, na nichž také aktivně prezentovali své připomínky.

Přes veškerou oprávněnou kritiku spojenou s metodikou „kafemlejnku“ (menší vhodnost pro některé typy výstupů a v souvislosti s tím i pro některé vědní obory, extrémní komplikovanost modelu hodnocení jako výsledek dodatečných snah o jeho „spravedlnost“ napříč všemi obory, extrémně opožděné poskytování výsledků hodnocení v posledních letech), je třeba říci, že používání této metodiky sehrálo i pozitivní roli (výrazná motivace akademických pracovníků k publikování ve světově uznávaných časopisech) a že VŠ si zvykly na používání RIV bodů jako významného kvantitativního ukazatele výkonu svých součástí v oblasti vědy a výzkumu (tento ukazatel je také často používán při dělení finančních prostředků uvnitř VŠ). V souvislosti s tím se tým předsedkyně komise pro kvalitu RVŠ zabýval možnostmi, jak s využitím matematicky kvalitního základu „kafemlejnku“ (jde zejména o model hodnocení impaktovaných časopiseckých publikací) vytvořit model pro kvantitativní hodnocení podstatné části výstupů vědecko-výzkumné činnosti, jehož výsledky by mohly naplňovat jeden z indikátorů vnitřního hodnocení kvality na VŠ a být také využitelné při vnitřním dělení finančních prostředků VŠ na tvůrčí činnost.

8.6 Hodnocení umělecké tvůrčí činnosti

V roce 2015 a v první polovině roku 2016 byl finalizován model hodnocení výstupů tvůrčí umělecké činnosti realizované na VŠ a byla dokončena také samotná aplikace RUV (*Registr uměleckých výstupů*). S výrazným zapojením členů komise pro kvalitu RVŠ se podařilo vytvořit přehledný model vícekritériálního hodnocení uměleckých výstupů opírající se o expertní zařazování uměleckých děl a výkonů do 27 bodovaných kategorií. Pro stanovení bodových hodnocení těchto kategorií bylo použito exaktního postupu, Saatyho metody, kterým byly zpracovány expertní

informace o párových preferencích mezi kategoriemi. Při zařazování uměleckého výstupu do příslušné bodované kategorie hrají podstatnou roli garanti jednotlivých segmentů umělecké tvorby a další dva certifikátoři, náhodně generovaní ze seznamu příslušného segmentu; pokud nedojde k většinové shodě v zařazení uměleckého výstupu, je náhodně vybrán další certifikátor segmentu, který se přikloní k jednomu z předchozích názorů (tento model expertního rozhodování by mohl být inspirací i pro Metodiku 17+, kde je zatím navrhován daleko méně dokonalý postup). Specifika jednotlivých segmentů umělecké tvorby (celkem 7 segmentů, od architektury přes audiovizí až po výtvarná umění) se projevují zejména ve specifických definicích kategorií kritérií *rozsah* a *ohlas/institucionální dopad* (dílní metodiky segmentů).

Od 1. 9. 2016 vešla v platnost novela zákona o VŠ a v souvislosti s tím byl RUV, explicitně uváděný v této novele, převeden pod správu MŠMT. Byla jmenována Rada RUV. Do RUV se mohly zapojit již všechny VŠ, které realizovaly výuku uměleckých předmětů - včetně soukromých VŠ. Aplikace RUV vytvořená programátory z ČVUT byla ve shodě s platnými smlouvami ministerstva převedena pod správu jiného týmu inženýrů; tím došlo k určitým technickým problémům, jejichž důsledkem bylo dvouměsíční zpoždění výsledků hodnocení v roce 2017. Tým předsedkyně komise pro kvalitu, který se po matematické stránce podílel na tvorbě modelu hodnocení RUV, provedl analýzu dat uložených v RUV za rok 2016. Tato analýza potvrdila trvajícím důraz kladený hodnotícím modelem na excelenci uměleckých výstupů a současně byly získány impulsy pro další vývoj metodik segmentů.

Zanesení Registru uměleckých výstupů (RUV) přímo do textu novely vysokoškolského zákona mělo za následek jisté zrovnoprávnění tvůrčí umělecké činnosti s vědeckovýzkumnou tvůrčí činností. Dosažené body RUV se na řadě vysokých škol stávají jedním z podstatných indikátorů při vnitřním hodnocení kvality a budou využívány při prokazování kvality tvůrčí umělecké činnosti i při vnějším hodnocení (ze strany NAU).

8.7 Studentské evaluace

Tématem rozprav v rámci jednání komise pro kvalitu RVŠ byla také role studentů v hodnocení kvality VŠ. V souvislosti se studentskými evaluacemi vzdělávací činnosti byla častá diskuse o tom, zda k jejich realizaci využívat univerzitních informačních systémů, kde bývá problémem nízká účast studentů a s ní spojená malá relevantnost získaných výsledků, nebo používat tradičních papírových dotazníků, kde je návratnost vyšší, které však kladou vysoké nároky na administrativu celého procesu a nekorespondují se soudobými trendy automatizace při zpracování informací na VŠ. Jako jedno z možných řešení se nyní jeví využití aplikace pro studentské evaluace výuky s přednastavenými neutrálními hodnoceními, kde ani nižší zapojení studentů nevyhýlí nežádoucí měrou celkové hodnocení jedním či druhým směrem. Specifickým problémem jsou studentské evaluace na uměleckých studijních programech s malými počty studentů ve skupině, kde je těžko dosažitelná anonymita hodnocení; tato problematika byla diskutována se zástupci z uměleckých fakult neuměleckých VŠ.

V návrzích systémů vnitřního hodnocení kvality VŠ se vedle studentských evaluací výuky nově objevuje poměrně často také studentské hodnocení souvisejících činností VŠ (studijní oddělení, kvalita informačního systému studijní agendy, dostupnost elektronických informačních zdrojů a služby knihoven, kvalita ubytování a stravování atd.).

Studenti budou zapojováni také do vnějšího hodnocení kvality VŠ v rámci hodnotících komisí NAU; určitým problémem je poměrně nízký počet studentů, které jsou VŠ schopné získat pro tuto činnost a delegovat pak do seznamů hodnotitelů NAU.

8.8 Hodnocení a zajišťování kvality lidských zdrojů na VŠ

Kvalita VŠ má mnoho stránek; vzhledem k tomu, že poslání vysokých škol spočívá především v jejich vzdělávací a tvůrčí činnosti (a činnostech s nimi těsně souvisejících), je pro celkovou kvalitu

vysoké školy nesmírně důležité správné (prorůstové) řízení akademických pracovníků, kteří kvalitu v těchto oblastech zásadním způsobem ovlivňují. Komise pro kvalitu RVŠ se dlouhodobě zabývá problematikou informačních systémů pro hodnocení akademických pracovníků.

V prosinci 2016 byl komisí pro kvalitu RVŠ zorganizován ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci workshop *Řízení lidských zdrojů na vysokých školách*. Doc. Münsterová, dřívější dlouhodobá předsedkyně komise pro kvalitu RVŠ, přednesla na tomto workshopu vynikající přednášku k základní koncepci hodnocení kvality VŠ. Vycházela v ní z historie hodnocení a zajišťování kvality v EU a v ČR, popisovala proces formování myšlenek kvality v novele vysokoškolského zákona až po jejich finální podobu a zdůrazňovala žádoucí dopady novely zákona na reálné fungování VŠ, pokud jde o jejich kvalitu. Dále byly na tomto workshopu prezentovány výsledky analýzy zahraničních systémů pro hodnocení akademických pracovníků. Závěr workshopu byl věnován implementaci *Informačního systému pro hodnocení akademických pracovníků (IS HAP)* na Univerzitě Palackého. Důraz byl kladen především na napojení IS HAP na ostatní informační systémy univerzity (STAG, OBD, SAP) a na význam IS HAP v rámci systému vnitřního hodnocení kvality této univerzity.

Pro kvalitní fungování vysoké školy jsou důležití i její ostatní zaměstnanci. Na rozdíl od akademických pracovníků, kde má smysl sledovat při hodnocení a zajišťování kvality poměrně jednotnou strukturu informací ze vzdělávací a tvůrčí oblasti, je činnost ostatních zaměstnanců univerzity velmi různorodá. Nicméně hodnocení kvality lze opřít o jistá společná kritéria, jako jsou např. odborné znalosti / profesní dovednosti, ochota k dalšímu profesnímu růstu, ekonomické chování, vztah ke klientům či vztah ke spolupracovníkům. Namísto složitého získávání a ukládání strukturovaných dat a jejich vyhodnocování pomocí matematických modelů je v případě těchto zaměstnanců na místě jednoduché hodnocení jejich vedoucími na základě volby z možných odpovědí na otázky hodnotícího formuláře. *Systém pro hodnocení ostatních pracovníků univerzity (IS HOP)*, který reprezentuje tento přístup, byl představen předsedkyní komise pro kvalitu spolu se současnou verzí IS HAP na konferenci MME 2017.

8.9 Hodnocení a zajišťování kvality v Evropském prostoru VŠ vzdělávání.

Členové komise pro kvalitu se v souvislosti s tvorbou systémů vnitřního hodnocení kvality na svých školách nyní často obraceli k *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG 2015)*. V tomto období se také více než dříve zajímali o iniciativy ENQA (European Association for Quality Assurance in Higher Education) a EQAR (European Quality Assurance Register for Higher Education). V době, kdy některé z českých VŠ reálně zvažují evaluaci ze strany zahraničních evaluačních agentur, vzbudily velký zájem přednášky prezentující praktické zkušenosti z této oblasti, které zazněly na semináři *Hodnocení kvality vysokých škol 2017* v Telči.

9. VYSOKÉ ŠKOLY VOJENSKÉ A POLICEJNÍ (Z. KROČOVÁ)

Dne 22. 10. 2015 předsedkyně Komise pro oblast vojenských a policejních VŠ reagovala na informaci, že na jednání školského výboru PS dne 15. 10. 2015 byl do komplexního pozměňovacího návrhu k novele VŠ zákona přidán bod, který od roku 2017 počítal s převodem policejní akademie pod ministerstvo vnitra. Komise pro oblast vojenských a policejních VŠ se proti takovému návrhu postavila odmítavě a podpořila návrh usnesení předsednictva rady vysokých škol, aby byl tento bod z novely vyňat, což se podařilo prosadit a v novele VŠ zákona se tento bod neobjevil.

Pracovní komise pro oblast vojenských a policejních VŠ vypracovala připomínky k novele zákona o VŠ týkající se části dvanácté, „Vojenské a policejní vysoké školy! § 94 a § 95 zákona č. 137 ze dne 2. března 2016, kterým se měnil zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, které byly zahrnuty do všech připomínek RVŠ.

Dne 20. ledna 2016 vyšel Pokyn náměstkyně ministra vnitra pro řízení sekce sociálního, zdravotnického a právního zabezpečení, bezpečnostního výzkumu a projektového řízení, kterým se zřizuje pracovní skupina pro přípravu návrhu zákona o vzdělávání na Policejní akademii České republiky v Praze. Do uvedené pracovní skupiny ke vzniku zákona byli pozváni zástupci MV, MŠMT, MO, PČR a dva vybraní zástupci PA ČR. První jednání této pracovní skupiny proběhlo 16. února 2016 bez účasti zástupců RVŠ. Pracovní komise pro vysoké školy vojenské a policejní požádala Sněm RVŠ, aby cestou předsedy RVŠ Doc. Ing. Jakuba Fischera, Ph.D. požádal ministra vnitra o zařazení 3 zástupců RVŠ do uvedené pracovní skupiny. Ministerstvo vnitra neakceptovalo navrženého předsedu legislativní komise RVŠ JUDr. Ing. Mgr. Marka Hodulíka, takže druhého (4. 3. 2016) a třetího (29. 3. 2016) zasedání pracovní skupiny se zúčastnili plk. doc. RNDr. Zuzana Kročová, Ph.D. – předsedkyně pracovní skupiny RVŠ pro státní VŠ a Ladislav Lázňovský ze Studentské komory Rady vysokých škol.

Na základě všech podkladů a obou jednání pracovní skupiny pro přípravu návrhu zákona o vzdělávání na Policejní akademii České republiky v Praze vydala na společném zasedání Legislativní komise RVŠ a Komise pro vojenské a policejní vysoké školy RVŠ dne 5. 4. 2016 Stanovisko RVŠ k věcným tezím odboru bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání MV (příprava návrhu zákona o vzdělávání na PA ČR), které odmítá přípravu návrhu zákona o vzdělávání na Policejní akademii České republiky v Praze. To bylo přijato Usnesením Předsednictva RVŠ ze dne 21. 4. 2016 a bylo předloženo cestou předseda RVŠ Doc. Ing. Jakuba Fischera, Ph.D. Ministru vnitra Milanu Chovancovi. Nakonec se podařilo RVŠ tvorbu nového zákona zastavit, což bylo deklarováno na Sněmu RVŠ dne 19. 5. 2016.

10. SOUKROMÉ VYSOKÉ ŠKOLY (V. ČECHÁK)

V letech 2014 – 2017 došlo ve srovnání s předchozími léty v oblasti soukromých vysokých škol k určité změně vývojových trendů. Poprvé došlo k poklesu počtu SVŠ. Vznikly dvě nové vysoké školy, ale devět SVŠ svoji činnost ukončilo, nebo se spojilo s jinou SVŠ. Celkový počet SVŠ se z původních 46 (v r. 2013) snížil na 39 (v říjnu 2017). Ve srovnání s r. 2013 se rovněž snížil počet studentů SVŠ (téměř o 14%). Zmíněné snížení počtu studentů se týká zejména „větších“ škol.

Dále zůstává vysoká uplatnitelnost absolventů na trhu práce; žádná ze SVŠ, které jsou zastoupeny v RVŠ, nemá s uplatněním absolventů potíže. Tato skutečnost je ovlivněna mimo jiné dvěma faktory. Mezi studenty SVŠ, a tím i absolventy, je značná část studujících v kombinované (nebo distanční) formě a současně vzrostl počet studentů prezenčního studia, kteří získávají profesní praxi (zaměstnáním na částečný úvazek) již během studia.

Výrazně vzrostl počet SVŠ zastoupených v RVŠ. Ze zmíněných existujících 39 SVŠ je v RVŠ zastoupeno 28 (v předcházejícím období 21 SVŠ). Z toho pouze 6 škol má zastoupení jak v „předsednictvu“ i ve „sněmu“, z nich pouze jediná má zastoupení i ve Studentské komoře RVŠ. Další 6 škol má zastoupení v „předsednictvu“ a „SK RVŠ“. 15 SVŠ má zastoupení pouze v „předsednictvu“ RVŠ, 6 SVŠ je zastoupeno pouze ve „sněmu“ a 1 SVŠ je zastoupena pouze v SK RVŠ. Nadále však přetrvává velmi rozdílná „aktivita“ zástupců jednotlivých SVŠ. Jednání Sněmu, Předsednictva a pracovní komise SVŠ se pravidelně účastní 6-7 členů. Aktivně se zástupci SVŠ účastní činnosti dalších pracovních komisí, zejména pracovních komisí „pro strategii a rozvoj ve vysokém školství“, „legislativní“, „pro vědeckou činnost“ a „pro vzdělávací činnost“. Problematika, kterou se zmíněné pracovní komise zabývají, je v zásadě shodná jak pro VVŠ tak i pro SVŠ a lze předpokládat, že zájem o práci v těchto komisích bude ze strany SVŠ pokračovat i nadále.

Pokud jde o oborovou strukturu SVŠ, nadále převažují školy zaměřené především na ekonomické a společenskovední obory. Mírně posílilo zaměření na obory z oblasti „právních aplikací“ a obory „bezpečnostní“. Zejména zaměření na obory „právních aplikací“ bylo předmětem jednání pracovní komise pro SVŠ. Zmíněné obory lze jen velmi těžko začlenit do stávajících „vzdělávacích oblastí“, a velmi složité je i koncipování odpovídajících „vzdělávacích programů“, splňujících podmínky akreditace podle současně platného vysokoškolského zákona.

V souvislosti s účinností novely vysokoškolského zákona, zejména se změnou procesu akreditace a požadavků na akreditační dokumentaci, věnovala pracovní komise pozornost zejména projednávání akreditačních standardů. Náměty a připomínky k této problematice byly předávány průběžně Pracovní komisi pro legislativu. Pozornost byla věnována zejména otázce stanovení požadavků na strukturu a personální zajištění „profesně“ a „akademicky“ zaměřených studijních programů a jejich vzájemné prostupnosti. V posledním roce byly předmětem jednání i první zkušenosti s dosud realizovanou komunikací s NAU.

V souvislosti s požadavky na zajištění studijních programů výzkumnou činností podle akreditačních standardů se pracovní komise zabývala i otázkami hodnocení výsledku z výzkumných aktivit a publikační činnosti. Náležitá pozornost byla věnována především „Metodice 17+“ a jejímu používání v oborech, které na SVŠ převažují. V této oblasti přetrvávají problémy, s nimiž se SVŠ setkávaly i v minulých letech.

Ve srovnání s předcházejícím obdobím došlo, zejména na větších SVŠ, k výraznému rozvoji mezinárodní spolupráce a to jak v oblasti výzkumné tak především v oblasti vzdělávací. Některé, především větší SVŠ, přistoupily k realizaci společných vzdělávacích programů, výrazně se zvýšil počet studentů i pedagogů vyjíždějících na dlouhodobé studijní a přednáškové pobyty na zahraniční vysoké

školy. Významně se zvýšil i počet zahraničních studentů (i pedagogů) studujících (a působících) na našich SVŠ. Na některých SVŠ studuje (v akreditovaných studijních programech) 20 až 30% zahraničních studentů. Kromě tradičně dobré, a pro SVŠ užitečné spolupráce s pracovními komisemi „pro strategii a rozvoj ve vysokém školství“, „legislativní“ a „pro vědeckou činnost“ bude, vzhledem ke zmíněnému rozvoji mezinárodní spolupráce, nutné perspektivně výrazně posílit spolupráci zejména s komisí „pro vnější a zahraniční styky“.

11. UMĚLECKÉ VYSOKÉ ŠKOLY (B. CHLÁDKOVÁ)

V období 2015 – 2017 měla pracovní komise pro umělecké vysoké školy a umělecké fakulty následující priority:

11. 1 Umělecká činnost - finalizace modelu hodnocení a procesu institucionalizace Registru uměleckých výstupů

Projekt Registr uměleckých výstupů se v období 2015 – 2016 (v souvislosti s novelou zákona o vysokých školách) vyvíjel ve dvou etapách. První spočívala v dokončení modelu hodnocení včetně integrace výstupů fakult s akreditovanými uměleckými předměty. Model hodnocení získal podobu vícekritériálního zařazování výstupů s třístupňovým peer-review hodnocením včetně externí certifikace.

Druhá etapa souvisela s přechodem registru z projektové do institucionální úrovně. Jednalo se o časově problematickou fázi spojenou s účinností novely zákona o vysokých školách, nicméně se podařilo nastavit řídicí a kontrolní mechanismy ve formě Rady Registru uměleckých výstupů, jež je konzultační skupinou náměstka ministra školství, mládeže a tělovýchovy. Praktický výkon včetně každoročního přehodnocení kritérií je stále záležitostí pracovní skupiny, jež je součinná s pracovníky MŠMT a odpovídá Radě RUV. Proces institucionalizace byl formálně dovršen v září 2016, v roce 2017 byl realizován první sběr výstupů v gesci MŠMT.

V rámci institucionalizace se bohužel nepodařilo zachovat původní aktivitu projektu RUV, jež souvisela se stimulací excelentní umělecké činnosti studentů. Nástrojem této stimulace byl vznik ocenění, respektive Ceny RUV – MVSEA ACADEMICAE, jež bylo poprvé předáno v říjnu 2015. V souvislosti s institucionalizací RUVu však toto ocenění již nebylo vyhlášeno a uděleno.

Členové pracovní komise pro umělecké VŠ byly do priority RUV zapojeni jak konzultačně, tak osobně v rámci pracovní skupiny RUV.

11. 2 Novela zákona o vysokých školách

V součinnosti se všemi členy RVŠ se komise podílela na přípravě novely zákona o VŠ a jeho prováděcích předpisech. V této souvislosti je možné hovořit o třech oblastech:

První znamenala tvorbu a připomínkování vznikajících legislativních dokumentů, kdy se podařilo do novely vložit samostatný paragraf o Registru uměleckých výstupů, tzn., že pro umělecké obory došlo k narovnání statutu výsledků RUV a RIV (zejména z hlediska jejich evidence, dohledatelnosti a zařazování). Součástí aktivit komise byla specifikace a připomínkování definice vzdělávací oblasti č. 31 Umění v rámci Nařízení vlády o oblastech vzdělávání ve vysokém školství.

Druhá oblast souvisí s uváděním legislativy do praktického života vysokých uměleckých škol. Učinnost novely zákona o VŠ přinesla celému sektoru řadu konzultací a připomínek, zejména směrem k vytváření nových vnitřních předpisů, ujasňování si pojmu studijní program a budoucí existenci, resp. transformaci oborů na programy apod. Komise se podílela na připomínkování metodických materiálů souvisejících s akreditačními procesy včetně otázky evaluačních zpráv, stejně tak jako nastavení budoucího personálního zabezpečení hodnocení předkládaných žádostí o akreditace.

Třetí oblast se týká vývoje nového ekonomického modelu financování vysokých škol, ve kterém budou využity výsledky RUV, nicméně otázka zúročení RUVu v ukazatelích a poměrech je v současnosti předmětem diskusí a jednání.

11. 3 Výzkumná činnost – definování Artistic Research

Stále souzníme s vizí o nutném budoucím komplexním uvažování o veškeré tvůrčí činnosti (jak výzkumné, tak umělecké). V současnosti jsme schopni argumentovat a rozlišovat výstupy plynoucí z umělecké činnosti (umělecká tvorba) a výstupy, které mají výzkumný charakter (Artistic Research s přímými aplikovanými dopady na různé oblasti společnosti). Řada vysokých uměleckých škol se zapojila do aktivit Society for Artistic Research a naše komise přivítala zapracování klasifikace oblastí výzkumu a vývoje na základě Frascati manuálu OECD v připomínkové Metodice 17+. V této metodice je zařazena v oblasti 6 Humanitní vědy a umění podoblast 6.4 Umění.

Naše komise věnovala velkou pozornost všem připomínkovaným dokumentům, které budou mít vliv na nový systém hodnocení vědy a výzkumu v ČR. Budoucí systém totiž předbíhá současná realita, například program Éta TA ČR pracuje s typologií výsledků, jež je v českém prostředí precedentní. Tato typologie je výsledkem aktivní spolupráce TA ČR se všemi zainteresovanými stranami včetně Registru uměleckých výstupů a naší pracovní komise.

Dalším příkladem je mezinárodní současnost. Evropská liga institutů umění (European League of the Institutes of the Arts – ELIA) schválila s podporou AEC (Evropská asociace konzervatoří, hudebních akademií a vysokých škol), CILECT (Mezinárodní asociace filmových a televizních škol), Cumulus (Mezinárodní asociace uměleckých vysokých škol a vysokých škol zaměřených na design a media) a SAR (Společnost pro umělecký výzkum) Florentské principy pro udělování doktorátu z uměleckých oborů. Tyto principy přináší definiční pohled na oblast výzkumu uměním a budou zapracovány jednotlivými uměleckými školami do interních postupů nejen v rámci doktorských studijních programů.

Veškeré své aktivity realizovala pracovní komise pro umělecké vysoké školy v období 2015 – 2017 inspirována dlouholetým předsedou prof. Mgr. Miloslavem Klímou, kterému tímto chceme poděkovat a vyjádřit naši úctu.

12. STUDENTSKÁ KOMORA RADY VYSOKÝCH ŠKOL (M. ZIMA)

12.1 Úvod

Studentská komora Rady vysokých škol (SK RVŠ) jako samostatně fungující orgán Rady VŠ zastupovala ve stálém zasedání 2015 - 2017 studentky a studenty vysokých škol v České republice na národní a mezinárodní úrovni. Ve své činnosti vycházela z dlouhodobého záměru, programového prohlášení a pozičních dokumentů.

V letech 2015 - 2017 se SK RVŠ obdobně jako v minulém stálém zasedání potýkala s problémem vysoké fluktuace členů komory a jejich relativně nízké procentuální účasti na schůzích komory. Tento fenomén výrazně oslaboval akceschopnost komory a v budoucích letech je potřeba přijmout opatření k jeho prevenci. Jedním z možných příčin je pravděpodobně pro studenty až příliš dlouhý mandát po dobu tří let, nicméně v příštím stálém zasedání je třeba se zaměřit i na kontinuální motivaci členů. Z hlediska personálního zabezpečení vedení se SK RVŠ v minulých třech letech nepotýkala s většími problémy a období tohoto stálého zasedání lze hodnotit jako personálně stabilní. Předsedou SK RVŠ byl na začátku stálého zasedání zvolen Hynek Roubík, který na funkci rezignoval v srpnu 2016. V září 2016 se předsedou SK RVŠ stal Michal Zima.

Konkrétní činnosti, kterými se SK RVŠ zabývala, shrnutí vývoje v oblasti zahraniční spolupráce a vzhled do hospodaření shrnují následující podkapitoly.

12.2 Hlavní oblasti činnosti SK RVŠ

Studentská komora Rady vysokých škol se jako reprezentativní orgán studentek a studentů českých vysokých škol na národní úrovni aktivně a dlouhodobě zapojovala do úsilí o zkvalitnění českého vysokého školství. Důrazně bránila těm změnám, které mohly české vysoké školství poškodit, omezit autonomii institucí, demokratický charakter akademické samosprávy i akademické svobody. Nadále prosazovala zájmy studentek a studentů a trvala na otevřeném, širokém a nediskriminačním přístupu ke kvalitnímu vysokoškolskému vzdělání.

12.2.1 Přehled hlavních činností

Hlavní náplní práce SK RVŠ bylo hájení zájmů studujících českých vysokých škol, ochrana jejich práv a rozvoj akademické samosprávy. SK RVŠ tak činila tradičně cestou svých komisí, sekce a pracovních skupin.

V průběhu stálého zasedání 2015 - 2017 kladla SK RVŠ důraz na rozvoj spolupráce s akademickými orgány vysokých škol. Největší legislativní výzvou byla aplikace novelizace zákona o vysokých školách a podzákoných předpisů, kterou se SK RVŠ zabývala nepřetržitě prakticky celé uplynulé období.

Z dalších stojí za zmínění např. problematika financování VŠ, snaha o přejmenování státního svátku 17. listopadu na Den boje za svobodu a demokracii a Mezinárodní den studentstva, řešení aktuálních problémů na jednotlivých vysokých školách (UJAK, LA, PA ČR) či systematické úsilí o rozvoj spolupráce s partnery a dalšími aktéry v českém i zahraničním vysokém školství. Mezi nejvýznamnější náplň práce patřila v uplynulém období zcela jistě snaha o rozšíření okruhu státních pojištěnců v oblasti zdravotního pojištění o studenty doktorských studijních programů a zvýšení finanční podpory pro studenty doktorských studijních programů.

Komora se snažila podnikat kroky k lepší adaptaci nových členů a vytvořila pro ně příručku se základními informacemi. Směrem k neaktivní části členské základny bylo nezbytné několikrát zasáhnout, protože docházelo k výraznému snížení akceschopnosti komory. Jedním ze zásahů bylo i pravidelné roční hodnocení všech členů komory. Toto hodnocení je odesíláno na akademickou obec jednotlivých členů. Ke zvládnutí této problematiky je vhodné v budoucnu přijmout organizační změny. Coby motivační prvek může sloužit i nově zavedená možnost využít výjezdu na vzdělávací událost či kurz, které mohou aktivní členové využívat po odsouhlasení předsednictvem.

12.2.2 Oslavy Mezinárodního dne studentstva

Studentská komora Rady vysokých škol se každoročně podílí na oslavách Dne boje za svobodu a demokracii a Mezinárodního dne studentstva. Pravidelně je připravován pochod vycházející od Hlávkovy koleje a následný pietní akt u pamětní desky Jana Opletala v Žitné ulici. Od roku 2015 pořádá SK RVŠ tzv. Týden studentstva, jehož hlavním smyslem je propojit studenty napříč Českou republikou při uctění památky 17. listopadu a oslavách Mezinárodního dne studentstva. V roce 2016 uspořádala SK RVŠ na půdě ČVUT Slavnostní shromáždění u příležitosti 75. výročí vyhlášení Mezinárodního dne studentstva.

12.2.3 Cena Jana Opletala

SK RVŠ uděluje každý lichý rok u příležitosti Mezinárodního dne studentstva 17. listopadu Cenu Jana Opletala. Tato cena se uděluje osobnosti nebo skupině osobností za výjimečný přínos v rozvoji akademické obce, hájení akademických práv a svobod, posílení studentských práv a svobod, významné přispění v boji proti bezpráví, za rovné zacházení a příležitosti nebo proti jakékoliv diskriminaci v uplynulém období. Pro výběr laureáta ceny je ustanoven Výbor Ceny Jana Opletala složený z osobností působících v oblasti vysokého školství. Ten následně vybere laureáta ceny z řad nominovaných. Nominace na cenu mohou podávat studenti či studentské organizace a spolky aktivních studentů (studentské komory akademických senátů, studentské unie).

V letech 2015 - 2017 se Komise pro vysokoškolskou samosprávu zabývala novelizací statutu CJO.

Cena Jana Opletala pro roky 2015-2016 byla udělena na vlastní samostatné události konané na Právnické fakultě Univerzity Karlovy. Jejimi laureáty se stali studenti Policejní akademie České republiky Kateřina Mazánková a Lukáš Miklas a též rektor Policejní Akademie České republiky doc. Josef Salač. Cenu obdrželi za dlouhodobou snahu uhájit autonomii své školy v průběhu krize, kterou Policejní akademii postihla v letech 2015-2016.

12.2.4 Konference a workshopy pořádané SK RVŠ

SK RVŠ připravila a realizovala dva ročníky konferencí (KAS – Studentské konference akademických senátorů a senátorek) určených pro členy studentských částí akademických senátů a akademických rad vysokých škol. Na těchto několikadenních akcích SK RVŠ aktivně navazovala spolupráci se zástupci studentů z jednotlivých vysokých škol a předávala jim informace. Zároveň konference poskytly prostor pro vznik spolupráce a pro výměnu zkušeností mezi jednotlivými studentskými zástupci.

Komora dále uspořádala dva jednodenní workshopy pro studující členy akademických senátů a rad. Těmito workshopy komora navazovala spolupráci se zástupci studentů z jednotlivých vysokých škol a poskytovala jim prostor pro řešení aktuálních problematických situací, se kterými se potýkají na svých vysokých školách. Zároveň byla také prostřednictvím akcí SK RVŠ, které se konaly v jarních a podzimních měsících, zachována půlroční periodicitu setkávání členů SK RVŠ a studentských akademických senátorů.

V neposlední řadě SK RVŠ uspořádala dva ročníky Fóra DOKTORANDI pro studenty doktorských studijních programů. Účelem akce je svolat platformu pro setkání doktorandů z různých oborů a univerzit napříč celou Českou republikou. V rámci dvoudenního fóra budou mít doktorandi prostor pro otevřené jednání formou panelových diskuzí, přednášek a workshopů s přizvanými hosty (z MŠMT, RVVI, RVŠ, ČR, TAČR, GAČR, EURAXESS atd.) na různá témata týkající se doktorského studia.

Všechny konference a workshopy proběhly za výrazné podpory hostitelských univerzit.

12.2.5 Spolupráce Národním akreditačním úřadem pro vysoké školy

Spolupráce SK RVŠ s Národním akreditačním úřadem pro vysoké školy (NAÚ) je jedním ze základních kamenů participace studentů na akreditačním procesu a tvorbě studia vůbec. SK RVŠ zpočátku delegovala do Rady NAÚ svého zástupce, kterým se stal MUDr. Josef Fontana z 3. Lékařské fakulty Univerzity Karlovy. Jeho prostřednictvím probíhala úzká a frekventovaná komunikace týkající se přípravy koncepčních a metodických dokumentů NAÚ. Dále SK RVŠ spolupracovala s NAÚ v otázkách sběru návrhů na nominace studentů do seznamu hodnotitelů.

12.3 Zahraniční spolupráce

Studentská komora Rady vysokých škol nadále pokračuje v naplňování programu z let předešlých a snaží se prohlubovat mezinárodní spolupráci a sdílet informace a podněty ze zahraničí, které by bylo možné implementovat v českém vysokém školství. Zástupci SK RVŠ zastupovali české zájmy na všech zásadních akcích Evropské studentské unie (ESU), kde se s ohledem na zřízení NAU v současném funkčním období soustředili na sběr informací ohledně evaluace výuky a zvládnutí hodnocení kvality samotnými studenty. Toto téma pak zevrubně projednávalo na Board Meetingu na Maltě (1. 5. – 7. 5. 2017). Dále je předpoklad, že se právě tímto tématem a obecně angažovaností studentů v hodnotících orgánech jednotlivých zemích bude zabývat i další Board Meeting, tentokrát v Izraeli (27.11. – 3. 12. 2017) Taktéž se zástupci komory na zahraničních výjezdech soustředili na nedotknutelnost akademických svobod a zásadní roli vysokoškolské autonomie pro rozvoj jednotlivých zemí jako takových. Během působení tak byla přijata usnesení např. na podporu Středoevropské univerzity v Maďarsku. Samostatnou kapitolou je pak působení zástupců SK RVŠ v doktorských studijních programech jako členové uskupení EURODOC, kde se snažili hlavně ke konci stálého zasedání porovnávat systém vedení a podmínek doktorandů a díky kterým došlo k osvětě v rámci společnosti o situaci doktorandů a jejich zlepšení v rámci financování. Velmi důležitým aspektem této činnosti pak bylo účastnění se valné hromady EURODOC kupříkladu v Lucembursku 19. – 25. 4. 2016. Zástupkyně SK RVŠ Eva Hnátková byla navíc zvolena do předsednictva EURODOC. Mimo jiné se podařilo navázat na předchozí tradičně už velmi funkční spolupráci se Slovenskou radou vysokých škol. Poslední významnou aktivitu, kterou zabezpečuje Pracovní skupina pro zahraniční záležitosti je spolupráce v celku V4+. I zde měla Studentská komora Rady vysokých škol více než dobrou výchozí pozici a od počátku tak docházelo ke sdílení postojů a vzájemných podpor činností na jednotlivých národních úrovních. Spolupráce probíhala v rámci formálních i méně formálních schůzek, přičemž mezi ty formální lze zmínit např. setkání v Sopronu (20. 4. – 23. 4. 2017), kde se řešila opět primárně evaluace studenty, možné rozšíření skupiny V4+ členy z Běloruska či Moldávie pro větší sílu hlasů na jednání ESU. Součástí těchto jednání je detailní prostudování pozičních dokumentů, které se budou projednávat na Board Meetingu ESU a kde společnými silami země V4+ ujasňují svoje národní pohledy do nadnárodního celku. Obecně lze shrnout, že se komoře podařilo navázat na předchozí posty a plní povinnosti, které na ni jsou kladeny. Za velký klad lze považovat pevnější vazby se zeměmi V4+, ze kterých čerpáme i na domácí scéně. Díky této spolupráci jsme schopni mnoho poznatků předkládat a následně implementovat v našem vysokoškolském systému a naopak pomoci představit funkční části v České republice, kde se mohou inspirovat ostatní členové.

12.4 Hospodaření

Studentská komora Rady vysokých škol pravidelně disponuje finančními prostředky ve výši členských příspěvků, které školy odvádějí za studenty působící v SK RVŠ. Z této částky, která se ve stálém zasedání 2015-2017 pohybovala okolo 600 000,- Kč ročně SK RVŠ odvádí 20 % na činnost Agentury Rady vysokých škol. V souladu se zásadami hospodaření Studentské komory Rady vysokých škol ve vztahu k Agentuře Rady vysokých škol byla meziročně dále převáděna částka, představující uspořené prostředky a finanční rezervu z předchozích let (2014-2015 cca 120 000. 2015-2016 cca 180 000, 2016-2017 cca 280 000 Kč).

Mezi každoročně nejvýznamnější výdaje peněžních prostředků SK RVŠ patřila organizace konferencí a výjezdních zasedání, dále pak financování zahraničních cest a mzdy. Ostatní výdaje měly spíše nepravidelný a drobný charakter.

12.5 Zázemí a zaměstnanci

Studentská komora ve stálém zasedání 2015-2017 nedisponovala žádnými kancelářskými prostory. Většina zasedání pléna se konala na půdě Univerzity Karlovy v historické budově Karolina. V každém roce stálého zasedání byly dvě schůze pojaty jako výjezdní. V průběhu roku 2017 SK RVŠ zasedala

Jediným stálým zaměstnancem komory je tajemník. Na začátku stálého zasedání pomáhal se zajištěním této činnosti bývalý tajemník Štěpán Esterle, od 1. dubna 2015 do 31. března 2017 tento post zastávala Jana Kudrnová, kterou od července nahradil Marcel Ladka. Tajemník zajišťuje mimo jiné veškerý servis v rámci organizace zasedání studentské komory, pořizuje zápisy ze schůzí, stará se o aktualizaci webových stránek, prezentaci komory na sociálních sítích a vydává tiskové zprávy jménem komory. Dále také administruje intranet SK RVŠ umístěný na datovém úložišti poskytnutém partnerskou sítí Capsa.cz. Tento interní portál shromažďuje veškeré důležité dokumenty studentské komory s přesahem několika stálých zasedání. Delegátům tak dodává možnost navzájem se kontaktovat, sdílet a připomínkovat dokumenty v uzavřeném okruhu a dohledávat podklady pro činnost. V období od října 2015 do dubna 2016 měla SK RVŠ zřízen post pracovníka pro PR, který vykonávala Tereza Křepelová.

13. FÓRUM PŘEDSEDŮ AKADEMICKÝCH SENÁTŮ (J. SKLÁDANKA)

Fórum předsedů akademických senátů navázalo na činnost Komise předsedů akademických senátů. Sdružuje předsedy akademických senátů vysokých škol České republiky. Členství není vázáno na členství ve sněmu Rady vysokých škol. Cílem fóra je diskutovat nejenom problematiku týkající se činnosti vysokých škol, ale vyjadřovat se také ke společenským otázkám.

V uplynulém období byla věnována pozornost financování vysokých škol. Fórum předsedů se zaměřilo na oblasti sociálních záležitostí studentů (doktorandská stipendia, ubytovací stipendia, stravování v menzách, neexistence systému finanční podpory studentů), rozvoj vysokých škol (centralizované rozvojové projekty, institucionální plán), obecné problémy systému financování (dlouhodobé podfinancování systému, vzájemné vztahy v rámci systému). V otázkách vědy a výzkumu byly diskutovány důsledky nefunkčnosti informačního systému VaVal a příčiny vzniku pádu tohoto informačního systému. Jednání Fóra se dotkla také přípravy nové Metodiky 2017. Členové Fóra předsedů se měli možnost obecně seznámit s novelou vysokoškolského zákona. Věnovali se otázkám, jaká jednání spadají do etické komise a do disciplinární komise. Rozvedli problematiku etického kodexu a jeho zařazení do vnitřních materiálů. Zaměřili se na diskusi o organizaci a jednotlivých orgánech vysokých škol (složení disciplinární komise, hlasování, náhradnictví, rada pro vnitřní hodnocení). Věnovali se problematice statusu studenta (přerušení studia, absolvent, uchazeč) a definici akademického pracovníka, včetně diskuse nad otázkou, kdo je akademickým pracovníkem. Věnovali pozornost rozdílnosti mezi členstvím a funkčním obdobím, hlasování per rollam, přítomnosti a nepřítomnosti senátora na jednání akademického senátu a podmínkám mimořádného svolání akademické obce. Fórum předsedů se zaměřilo také na problematiku akreditací a Národní akreditační úřad.

Vstřícný přístup Mendelovy univerzity v Brně a České zemědělské univerzity v Praze umožnil uskutečnit dvě výjezdní zasedání, která se uskutečnila ve Křtinách a v Kostelci nad Černými lesy. Dvoudenní výjezdní zasedání umožnila podrobnější diskusi nad zkušenostmi jednotlivých akademických senátů při implementaci vysokoškolského zákona, přípravě vnitřních předpisů a činnosti akademických senátů. Výjezdních zasedání se jako hosté zúčastnili doc. Ing. Jakub Fischer, Ph.D., prof. RNDr. Tomáš Opatrný, Dr., JUDr. Ing. Josef Staša, CSc., prof. Ing. Stanislav Labík, CSc. a RNDr. Tomáš Jelínek.

14. **SPLNĚNÍ PROGRAMOVÉHO PROHLÁŠENÍ RADY VYSOKÝCH ŠKOL (J. FISCHER)**

Programové prohlášení Rady vysokých škol, připravené před více než dvěma lety, představovalo agendu jednotlivých pracovních komisí pro funkční období 2015–2017. Na sklonku tohoto funkčního období můžeme na základě textů jednotlivých kapitol říci, že Rada vysokých škol coby jedna z vysokoškolských reprezentací obstála. Díky obětavému zapojení členů Rady se podařilo nejen naplnit většinu bodů programového prohlášení, ale i čelit řadě problémů a výzev, které přicházely z vnějšího prostředí – a to v situaci, kdy toto vnější prostředí nevykazovalo přílišnou stabilitu; ke dni vydání této zprávy se za necelé tři roky funkčního období RVŠ vystřídali tři ministři školství, za necelé šestileté období 2012–2017 jsme jich zaznamenali celkem šest.

15. NÁMĚTY PRO ČINNOST RADY V DALŠÍM FUNKČNÍM OBDOBÍ (J. FISCHER)

Náměty pro činnost Rady vysokých škol pro období 2018–2020 jsou obsaženy v kapitolách věnovaných jednotlivým problémovým oblastem. Z nejdůležitějších jmenujme:

- nadále se zapojovat do procesu přípravy a novelizace různých zákonů ovlivňujících vysokoškolské prostředí (nejen zákona o vysokých školách, ale i zákona o podpoře výzkumu, vývoje a inovací, různých zákonů a podzákoných předpisů z dílny ministerstva financí apod.),
- usilovat o postavení RVŠ coby legitimního připomínkového místa v rámci legislativního procesu vlády a ministerstev,
- nadále požadovat přijetí koncepčních a dlouhodoběji respektovaných principů zajišťujících finanční stabilitu vysokých škol, včetně systému financování výzkumných organizací,
- nadále sledovat a připomínkovat proces přípravy a postupné realizace nového systému hodnocení výzkumných organizací,
- přispívat k prohlubování etického cítění ve vysokoškolském prostředí, zejména zastavit dlouhodobou tendenci společnosti tolerovat plagiáty a falsifikáty na všech úrovních akademické půdy,
- věnovat trvalou a zvyšující se pozornost otázkám kvality ve vysokém školství, s důrazem na kvalitu vzdělávací činnosti.